

2 красавіка — Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі

Працяг тэмы — на стар. 3

На здымку артысткі заслужанага калектыву
Рэспублікі Беларусь Дзяржаўнага акадэмічнага
ансамбля танца Валерыя Жаўняровіч
і Вікторыя Марцінкевіч.

Фота Уладзіміра Шлапака

кацыя павінна спыніцца ўзброеным шляхам. Няма чаго з імі жартаваць. Парушылі дзяржаўную граніцу — да знішчэння. Ніхто не павінен ні з кім шчырмаюцца. І мы так і будзем рабіць, — адзначыў Кіраўнік дзяржавы. — Яны разумеюць толькі сілу.

Беларускі лідар заўважаў: — Мы расслабіцца не павінны. Мы ўпэўнены, што, калі мы недзе супакоміся, яны на нас нападуць. Гэта абсалютна дакладна. Але мы тут ні збіраемся ісці.

Аляксандр Лукашэнка таксама наведваў блокпост, дзе азнаёміўся з выкананнем задач мотастралковаго падраздзялення. Пасля Прэзідэнт алказаў на пытанні журналістаў, пракаментаваўшы заявы аб планах Расіі і Беларусі напасці на Захад.

— Мы не збіраемся супраць іх ваяваць. Нам гэта не трэба. Заўсёды гаварыў і гавару: нам чужога не трэба, але свабодна аддалі. Вось наша логіка. Нам не патрэбна гэтая вайна, — падкрэсліў лідар. — Навошта нам лоб у лоб стаяць і ваяваць адзін супраць аднаго? Нас проста ў гэта ўцягваюць, праваюць. А інтарсаны — яны там далёка. Яны хочучы, каб мы тут адзін аднаго калашмацілі. Яны прыйдуць потым на папялішча, долары надрукуюць і будуць аднаўляць гэтыя землі, але ўжо ў інтарсах не нашых народаў. Ні літоўскага, ні польскага, ні беларускага.

Аляксандр Лукашэнка заклікаў не ваяваць, а працаваць на зямлі, расціць ураджай, займацца пытаннямі жыцця людзей.

— Трэба асвойваць землі, атрымаць тут хлеб і карміць людзей і ўнукаў. Гэта наша мэта. Мы не збіраемся з імі ваяваць. Нам трэба, каб яны разілі, што адвольна пагарзы на іх будзе. Але калі сунуцца — мы вельмі сур'ёзна алкажам.

Кіраўніца дзяржавы спыталі, ці варта ў Беларусі прымаць дадатковыя меры бяспекі пасля трагічных падзей у Палмаскоў. Аляксандр Лукашэнка засведчыў, што ў нашай краіне пры арганізаваных масавых мерапрыемстваў ужо робіцца ўсё неабходнае.

Мы выстаўляем туды мільшыю, АМАП, трэба — ваенаслужачымі ўзмацняем. Усе ўзброены, — адзначыў Кіраўнік дзяржавы. — І такой сістэмы забеспячэння бяспекі трэба прытрымлівацца.

У размове з журналістамі таксама была закранута тэма Усебеларускага народнага сходу. Лідар назваў пытанні абароны і бяспекі найважнейшымі на будучым пасяджэнні, падкрэсліў, што гэта стратэгія: “Найважнейшае нічога няма”. Акрамя таго, плануецца акрэсліць задачы на чарговую пяцігодку, вырашаць кадравыя пытанні. Аляксандр Лукашэнка выказаў меркаванне, што УНС павінен пачацца з кампактнага дакладна Прэзідэнта аб сітуацыі ў свеце, эканоміцы краіны, існых выкліках і пагарзах.

— І потым ужо, адштурхоўваючыся ад гэтага, — і кадры, і наша абаронная дактрына, і іншае, — адзначыў Кіраўнік дзяржавы. Канчатковы парадак дня і рэгламент мерапрыемства цыпер фарміруюцца.

Хоць рабочая паездка Прэзідэнта была прысвечана ваенным пытанням, ён настойліва падкрэсліваў важнасць таго, каб займацца штодзённымі руціннымі рэчамі: — Лепш усе ж такі жыць спакойна. Давяйце жыць дружна і займацца сельскай гаспадаркай.

Падрабязнасці — на сайце president.gov.by

Важнейшага нічога няма

Пытанні абароны і бяспекі стануць найважнейшымі на будучым пасяджэнні Усебеларускага народнага сходу. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў 26 сакавіка падчас рабочай паездкі ў Ашмянскі раён Гродзенскай вобласці.

Кіраўнік дзяржавы наведваў участак мясцовасці, дзе праводзіцца праверка баявой гадоўнасці злучэнняў і воінскіх частак. Камандуючы войскамі Паўночна-заходняга апаратаўнага камандавання Аляксандр Науменка дазважаў, што адбываецца на паўночна-заход-

нім аперацыйным напрамку: абстацкія застае складанай і мае тэндэнцыю да нарастання напружанасці. Аляксандр Лукашэнка даручыў жорстка рэагаваць на магчымыя праваканні на граніцы з боку сумежных дзяржаў. — Публічна скажу: любая права-

Шэдэўры Рускага ў Нацыянальным мастацкім

Да Дня яднання народаў Беларусі і Расіі ў Нацыянальным мастацкім музеі адкрылася мабільная планшэтная выстава “Шэдэўры Рускага музея”.

Ва ўрачыстым мерапрыемстве паўдзельнічалі першы намеснік міністра культуры Беларусі Валерый Грамада і дырэктар Дзяржаўнага Рускага музея Аля Манілава. — Саюз Беларусі і Расіі — гэта ўнікальны інтэграцыйны праект. Час даказаў яго мэтазгоднасць і эфектыўнасць, у тым ліку ў сферы культуры, — адзначыў Валерый Грамада на шчыромні адкрыцця выставы.

Мабільная экспазіцыя ўключае 23 выявісныя творы рускіх майстроў XIV—XX стагоддзяў. Гэта хрэстаматыяныя работы І. Вішнякова, Д. Лявickaга, А. Кіпронскага, К. Бурулова, А. Іванова, І. Айвазюкскага, І. Рэпіна, А. Кунджы, П. Філонова, К. Пятрова-Водкіна, А. Дэйнекі ды іншых.

Падчас адкрыцця экспазіцыі

выставы падкрэслівае мастацкую выразнасць жывапісных палотнаў, не ствараючы эфекту рапрадукцый. Дзяржаўны Рускі музей — першы ў Расіі і найбуйнейшы ў свеце дзяржаўны музей нацыянальнага выявічальнага мастацтва. Яго калекцыя налічвае больш за 440 тысяч адзінак захоўвання і ахоплівае больш за трыста гадоў — ад перыяду дамагольскай Русі да актуальнага мастацтва XXI стагоддзя.

Сёння прагуляцца па залах Рускага музея можна, не выходзячы з дому. Новай тэхналогіяй робяць даступнымі і скарбніцы расійскага мастацтва, і ўнікальныя музейныя веды, назіпапанная адмыслоўцамі з брашакі краіны.

Са святам!

Светвы дзень тэатра адзначылі ў Беларусі 27 сакавіка. Міністр культуры Анатолій Маркевіч павінашава са святам усіх, хто стварае гэтак чароўнае мастацтва.

Інтэрв'ю да беларускага тэатральнага мастацтва не зга-сае. Тэатр трывала ўвайшоў у наша жыццё і стаў невячэрняй крыніцай натхнення, фарміравання эстаэтычнага густу, маральных каштоўнасцей.

Жадаю калектывам тэатраў новых шкідных паставоркаў, таленавітых драматургаў, крэатыўных ідэй, бясхочных апалдэсментаруў, захопленых эмоцый гледачоў.

Усім творцам, чый лёс злучаны з гэтым магчымым мастацтвам, жадаю захапляльнай працы, натхнення, дабрабыту і шчасця!

Выставачны праект “Союзная дзяржава — адзінства праз культуру” ў Галерэі мастацтваў Бурэа Цэрэталі Расійскай акадэміі мастацтваў

На падмурку агульных каштоўнасцей

Неўзабаве, 2 красавіка, будзе адзначана Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі. Гэтая дата сімвалізуе агульныя гістарычныя лёсы, шматвяковае сбраўства і духоўнае братэрства беларусаў і расійцаў. У аснове трывалай сувязі, безумоўна, ляжыць блізкасць, безумоўна, на культурным узроўні.

Дзяржаўны скарбатар Саюзнай дзяржавы Дзмітрый Мезенцаў падкрэслівае, што Саюз Беларусі і Расіі — гэта павярджэнне шматвяковых традыцый славянскага братэрства, духоўнага адзінства, агульных падыходаў у разуменні пазвыгі савецкага народа, што вызначылі перамогу над нацызмам галоўнай неверагоднай страт і пакут, іраевай і брыскакладнай мужнасці.

Немалаважны ў беларуска-расійскіх адносінах культурныя сувязі. Штогод яны выходзяць на новыя якасці ўзровень. Міністр культуры Расіі Анатолій Маркевіч неадночы заўважаў, што падобнасць гістарычных лёсаў нашых народаў і шчыльнасць іх блізкасці сталі трывалым падмуркам для непарушлівай сувязі, у аснове якой ляжыць духоўная роднасць і багатасць традыцыі.

Стасункі між краінамі ўмацоўвае сумеснае захаванне памяці пра Перамогу. Так, у 2018-м пакладзены пачатак праекту Саюзнай дзяржавы па капітальным рамоне, рэстаўрацыі і музефікацыі збудаванняў Брэсцкай крэпасці — унікальнай мястэчкі, якая патрабуе асаблівага клопату. Дарчы, сёлет у Музеі абароны Брэсцкай крэпасці ўжо адбылася выстава з Расіі. Цэнтральны музей Вялікай Айчыннай вайны 1941—1945 гадоў прывозіць часовае экспазіцыю “Салют над Новай”, прысвечаную 80-годдзю пачатку знішчэння Бабінскага лагеру. Важкі ўнёсак Саюзнай дзяржавы зрабіла ў стварэнні Рэжскага мемарыяла Савецкаму салдату, які ў

чэрвені 2020-га ўрачыста адкрылі Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка і Прэзідэнт Расіі Уладзімір Пуцін.

— Мы не дазволім прыменшыць значэнне Вялікай Перамогі, скажы праўду пра падзеі таго часу і разбітваць нацызм, іначай трагедыя можа паўтарыцца ў Беларусі і Расіі, якія запіталі мільяёнамі жыццяў сваіх грамадзян за мір на зямлі, абсалютна адзіна ў гэтым пакменні, — падкрэсліў галы Аляксандр Лукашэнка.

Завячы расійскія творчыя дэлегацыі самыя вялікія і актыўныя на ўсіх фестывалях і конкурсах, што адзіна ў нашай рэспубліцы. Беларускія ж калектывы не менш заўзяты і плёна ўдзельнічаюць у праектах на тэрыторыі суседняй дзяржавы. Актыўна абмяняюцца вопытам работнікі бібліятэчнай галіны. Дзялогу спрыяюць міжнародныя чытанні, навуковыя канферэнцыі, круглыя сталы, сумесныя праекты.

Традыцыйна з вялікім поспехам праходзяць абмяненні і супольныя экспазіцыі з фондуў вядучых мастацкіх, гістарычных і літаратурных музеяў. Айчыныя ўстановы падпісалі пагадненні аб супрацоўніцтве з Рускім музеем, Дзяржаўным Эрмітажам, Музеем Перамогі, Усерасійскім музеем А. С. Пушкіна і дзясяткамі іншых скарбніц суседняй краіны.

Летась адбыўся І Беларускі расійскі музейны форум. Падзея сабрала кіраўнікоў і спецыялістаў вядучых устаноў абедзвю дзяржаў. Выступкі дала магчымасць абмяняцца досведам, абмеркаваць лагаіненні, назіпаць новыя кантакты.

Зараз беларускім гледачам даступны шраг экспазіцыяў, падрыхтаваных адмыслоўцамі дзюво краін. У Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў праходзіць выставачны праект “Сто ўсмешак Гагарына. Усмешка для Свету”, рэалізаваны разам з Аб'яднаным міжмарыяльным музеем-запаведнікам Ю. А. Гагарына. А ў замквым комплексе “Мір” разгарнулася часова

экспазіцыя “Вялікая княгіня Вольга Аляксандраўна. Жыццё як на палатне” з гісторыка-культурнага цэнтры “Палацавы комплекс Альдэнбурскіх” Варонежскай вобласці.

Кінематаграфісты дзяржавы-суседкі даўно з'яўляюцца стратэгічнымі партнёрамі беларусаў у вытворчасці фільмаў і тэлесерыялаў. Да таго ж навінкі расійскага кіно шырока прадстаўлены не толькі ў айчынным праекце, але і ў праграмах міжнародных фестываляў “Лістапад” і “Анімаўка”.

Адным з галоўных арыенціраў агульным культурным развіццём лічыцца падтрымка маладых талентаў. Добрай традыцыяй стаў фестываль “Творчасць юнак”, на якім свае здольнасці дэманструе новае пакаленне Саюзнай дзяржавы. Летась ён упершыню адбыўся ў Мулогу спрыяюць міжнародны чытанні, навуковыя канферэнцыі, круглыя сталы, сумесныя праекты.

Традыцыйна з вялікім поспехам праходзяць абмяненні і супольныя экспазіцыі з фондуў вядучых мастацкіх, гістарычных і літаратурных музеяў. Айчыныя ўстановы падпісалі пагадненні аб супрацоўніцтве з Рускім музеем, Дзяржаўным Эрмітажам, Музеем Перамогі, Усерасійскім музеем А. С. Пушкіна і дзясяткамі іншых скарбніц суседняй краіны.

Летась адбыўся І Беларускі расійскі музейны форум. Падзея сабрала кіраўнікоў і спецыялістаў вядучых устаноў абедзвю дзяржаў. Выступкі дала магчымасць абмяняцца досведам, абмеркаваць лагаіненні, назіпаць новыя кантакты.

Зараз беларускім гледачам даступны шраг экспазіцыяў, падрыхтаваных адмыслоўцамі дзюво краін. У Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў праходзіць выставачны праект “Сто ўсмешак Гагарына. Усмешка для Свету”, рэалізаваны разам з Аб'яднаным міжмарыяльным музеем-запаведнікам Ю. А. Гагарына. А ў замквым комплексе “Мір” разгарнулася часова

Па старонках календара

30 сакавіка нарадзіўся Ілья Аляксандравіч Гіттары (1893—1966) — саветкі дырэктор і педагог. Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР. У 1926—1930 гадах загадваў музычнай часткай БДТ-2 у Віцебску. У 1930—1933-м — мастацкі кіраўнік і галоўны дырэктор Беларускай студыі оперы і балета, у 1933—1936-м — галоўны дырэктор і дырэктар, у 1947—1951-м — дырэктор Дзяржаўнага тэатра оперы і балета БССР. З 1947 года выкладаў у Беларускай кансерватарыі.

1 красавіка з'явілася на свет Раіса Уладзіміраўна Кудрэвіч (1919—2000) — беларускі жывапісец і графік. Заслужаны дзеяч мастацтваў БССР, народная мастачка Беларусі.

1 красавіка нарадзіўся Уладзімір Самойлавіч Басальга (1940—2020) — беларускі графік, педагог. Уладальнік медаля Францыска Скарыны. З 1989-га па 1999-ы — старшы выкладчык, дэкан, дацэнт мастацкага факультэта Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў. У 2001—2007-м — старшыня Беларускага саюза мастакоў.

2 красавіка з'явіўся на свет Юрый Аляксандравіч Бульчюк (1921—1976) — беларускі мастак кіно. Бяў мастаком-пастаноўчыкам фільмаў “Дзеці партызанаў”, “Міколка-паравоз”, “Дзядзькіна шукае бацьку”, “Першы выпрабаванні”, “Смесня з У. Беларусь”, і іншых. За стужку “Дзядзькіна шукае бацьку” (1959) атрымаў прыз “Залатая пясціна” на II Міжнародным фестывалі фільмаў пра см'ю ў горадзе Вічэнца (Італія), 1965.

2 красавіка 1937 года — дзень нараджэння Святланы Самёнаўны Вуячыч, беларуская танцоўшчыца. Народная артыстка БССР. З 1952-га працавала ў Дзяржаўным народным хоры БССР. З 1962-га — артыстка, салістка Дзяржаўнага ансамбля танца Беларусі, пазней — педагог-рэпетытар.

3 красавіка 1943 года з'явіўся на свет Уладзімір Мітрафанавіч Рагаўцоў — беларускі афіцэр. Заслужаны артыст БССР. З 1964-га служыць у Нацыянальным акадэмічным тэатры яны Янкі Купалы.

3 красавіка 1946 года нарадзіўся Рычард Байлававіч Смольскі — беларускі тэатраведы, педагог, доктар мастацтвазнаўства, прафесар. Уладальнік спецыяльнай прамі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь дзеячам культуры і мастацтва. У 1997—2010-м — рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў.

4 красавіка з'явіўся на свет Мелена Рыгораўна Мазанік (1914—1996) — саветкія рэдактрыца, перасэрны выканаўца знішчэння генеральнага камісара Беларусі Вільгельма Кубэ, Герой Савецкага Саюза. У 1952—1960 гадах Алена Рыгораўна была намеснікам дырэктара Фундаментальнай бібліятэкі імя Я. Коласа Акадэміі навук БССР. Заслужаны работнік культуры БССР.

Падатковыя прэферэнцыі для помнікаў

Пастава Міністэрства культуры № 22 ад 7.03.2024

«Аб вызначэнні пераліку капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), іх частак і ўступіла ў сілу 27 сакавіка. Нарматыўным прававым актам устаноўлена: з 1 студзеня гэтага года помнікі архітэктуры і горадабудаўніцтва, уключаючы ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь, вызваляюцца ад падатку на нерухомую маёмасць і зямельнага падатку. Падрабязней аб дакументах расправадае намеснік міністра культуры Сяргей Саракан.

— Сяргей Аляксандравіч, чым абумоўлена прыняцце гэтага прававога акта? Як доўга ішла работа над нарматыўным заканадаўчым актам аб падатках і зямельна-капітальных падатках?

— Прыняццю паставы папярэднічала шырокая супольная работа з усімі зацікаўленымі. У 2022-м пры падтрымцы Урада Рэспублікі Беларусь Міністэрствам фінансаў сумесна з Міністэрствам па падатках і зборах былі ўзгоднены пранавы Міністэрства культуры аб распаўсюджванні падатковых льгот для інвестараў, якія выкарыстоўваюць капітальныя пабудовы, што з'яўляюцца гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі. У тым жа годзе ў рамках паўрыхоты адпаведнага закона-напраекта аб'явіліся канцамі і Мінскім гарвыканкам былі перададзены ў Міністэрства фінансаў вынікі разлікаў гадавых сум выпадаючых даходаў мясцовых бюджэтаў у сувязі з запланаваным распаўсюджваннем падатковых льгот для матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей. У адпаведнасці з Законам Рэспублікі Беларусь № 230-З ад 30.12.2022 «Аб змяненні законаў па пытаннях падаткаабкладання» з артыкулаў 228 і 239 Падатковага кодэкса ад падатку на нерухомасць вызваляліся капітальныя пабудовы (будынкаў, збудаванняў), іх часткі, прызначаныя па ўстаноўленым парадку матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі і ўключаныя ў Дзяржспіс, а таксама зямельная ўчасткі, занятыя нерухомымі матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, уключанымі ў Дзяржспіс, паводле пераліку такіх каштоўнасцей,

матворчыю нагрукі на Урад Рэспублікі Беларусь, які зацвярджаў адпаведны пералік гісторыка-культурных каштоўнасцей паводле паставы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 1194 ад 22.12.2012. Ініцыятыва была рэалізавана ў Законе Рэспублікі Беларусь № 327-З ад 27.12.2023 «Аб змяненні законаў па пытаннях падаткаабкладання». Падпунктам 1.9 пункта 1 і падпунктам 4.1 пункта 4 артыкула 228, падпунктам 1.1 пункта 1 і падпунктам 7.1 пункта 7 артыкула 239 Падатковага кодэкса Міністэрства культуры забяспечаны выключныя паўнамоцтвы па вызначэнні пераліку нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей, якія ўключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь і вызваляюцца ад падатку на нерухомую маёмасць і зямельнага падатку.

— На падставе апісання Міністэрства культуры рэлізавала нормы падатковага заканадаўства і ў якасці пераліку капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), якім забяспечваюцца падатковыя льготы, акрэсліла помнікі архітэктуры і помнікі горадабудаўніцтва, уключаючы ў Дзяржспіс.

— З якіх даты дзейнічаюць гэтыя льготы?

— Новаўведзены ў падатковае заканадаўства, які палажэнні паставы Міністэрства культуры № 22 ад 7.03.2024, распаўсюджваюцца на правадніцтва, якія ўзніклі сёння з 1 студзеня. Такім чынам, палашчыцкі падаткаў, звязаных з помнікамі архітэктуры і горадабудаўніцтва, могуць карыстацца адпаведнымі льготамі ўжо з пачатку бягучага года.

— Да 2024-га на падставе адпаведных нормаў артыкулаў 228 і 239 Падатковага кодэкса ад падатку на нерухомасць вызваляліся капітальныя пабудовы (будынкаў, збудаванняў), іх часткі, прызначаныя па ўстаноўленым парадку матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі і ўключаныя ў Дзяржспіс, а таксама зямельная ўчасткі, занятыя нерухомымі матэрыяльнымі гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, уключанымі ў Дзяржспіс, паводле пераліку такіх каштоўнасцей,

зацверджанага паставой Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 1194 ад 22.12.2012.

— Што неабходна разумець пад тэрмінамі «помнікі архітэктуры» і «помнікі горадабудаўніцтва», якія ўжываюцца ў пераліку?

— Згодна з пунктам 1 артыкула 13 Падатковага кодэкса, тэрміны грамадзянскага права і іншых галін права, якія выкарыстоўваюцца ў Падатковым кодэксе, прымяняюцца ў тых значэннях, у якіх яны выкарыстоўваюцца ў гэтых галінах права, калі не прадугледжана інашэ. Таму паставой замацавана выкарыстанне тэрмінаў «Дзяржспіс», «гісторыка-культурная каштоўнасць», «помнікі архітэктуры», «помнікі горадабудаўніцтва» і іх значэнняў, акрэсленыя Кодэксам Рэспублікі Беларусь аб культуры.

— Вілы матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей апісаны артыкулам 83 Кодэкса аб культуры. Да капітальных пабудов (будынкаў, збудаванняў), надзеленыя статусам гісторыка-культурнай каштоўнасці, адносяцца помнікі архітэктуры і помнікі горадабудаўніцтва:

— капітальныя пабудовы (будынкаў, збудаванняў), аб'екты народнага дойлідства, фрагменты, рэшткі, руіны будынкаў, збудаванняў, аб'екты народнага дойлідства, якія могуць быць асобнымі або аб'яднанымі ў комплексы і ансамблі, у склад якіх могуць уваходзіць звязаныя з імі творы выяўленчага, характарыстыка: Г — помнік архітэктуры (1838 пазіцыі) і Е — помнік горадабудаўніцтва (14 пазіцыі).

— Інашэ, згодна з заканадаўствам аб культуры, кожны ўласнік (карыстальнік) такіх аб'ектаў мае дакладныя дакументальныя сведчання, якія дэталізуюць яму ідэнтыфікаваць аб'ект як гісторыка-культурную каштоўнасць. Гэта ахоўная дошка (усталяваецца на капітальных пабудовах па форме, вызначанай паставой Міністэрства культуры № 89 ад 26.12.2016), ахоўнае абавязальства (падпісваецца ўласнікам (карыстальнікам) па форме, вызначанай паставой Міністэрства культуры № 90 ад 26.12.2016, утрымлівае звесткі аб шыфры гісторыка-культурнай каш-

— Міністэрства культуры звяртае ўвагу, што паставона зроблена максімальна прастай і дакладнай для палашчыцка-ва. Як зразумець, што адпаведная каштоўнасць прэзентуе на льготы?

Сяргей Саракан

«Прыняцце гэтай паставы мае гістарычны характар для сучаснай сістэмы аховы гісторыка-культурнай спадчыны.

— Па-першае, згодна з артыкулам 97 Кодэкса аб культуры, помнікі архітэктуры і помнікі горадабудаўніцтва ўключаны ў раздзел 1 «Нерухомыя матэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці Рэспублікі Беларусь».

— Такім чынам, пры наяўнасці асноўнага дакумента дзяржаўнага ўлкі гісторыка-культурных каштоўнасцей (gospsipok.gov.by), прадугледжана заканадаўствам аб культуры зацверджанага паставой Міністэрства культуры № 1 ад 3 студзеня 2023 года, а таксама прадстаўлена ў выглядзе адкрытага інфармацыйнага рэсурсу gospsipok.gov.by. На сёння ў Дзяржспіс уключана 1838 помнікаў архітэктуры і 14 помнікаў горадабудаўніцтва. Менавіта гэтыя гісторыка-культурныя каштоўнасці вызваляюцца ад падатку на нерухомасць, а зямлі, занятыя імі, — ад зямельнага падатку.

— Па-другое, паставона вяртаецца да спецыяльнага ідэнтыфікатара — у адпаведнасці з артыкулам 98 Кодэкса аб культуры чашэртны знак шыфры гісторыка-культурнай каштоўнасці адлюстроўвае звесткі аб гісторыка-культурнай каштоўнасці паводле характарыстык: Г — помнік архітэктуры (1838 пазіцыі) і Е — помнік горадабудаўніцтва (14 пазіцыі).

— Як вы азначаеце значэнне такога нарматыўнага акта для захавання гісторыка-культурнай спадчыны?

— Прыняцце гэтай паставы мае гістарычны характар для сучаснай сістэмы аховы гісторыка-культурнай спадчыны. Такое раўнае адпавядае сацыяльна-эканамічным патрэбам грамадства і дзяржавы, накіравана на стварэнне неабходных умоў для абароны гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Бачыцца магчымасць, што вызвалення сродкі ўласнік зможа накіраваць на захаванне помнікаў архітэктуры і горадабудаўніцтва, а падатковыя прафесійныя стануць дадатковай мерай па прыцягненні інвестараў/ўключэнні ў сапарты аб'ектаў спадчыны.

Спалучаем крэатыў і традыцыі

У сакавіку стартваў рэспубліканскі конкурс рэжысёрскіх эксплікацый (канцэпцый) культурных мерапрыемстваў, прысвечаных дзяржаўным святам, памятным юбілейным датам. «К» сустрэлася з начальнікам Галоўнага ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў і прафесійнага мастацтва Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь Кацярынай Усавой, каб даведацца пра асаблівасці творчага саборніцтва.

Сёлетні конкурс адрозніваецца ад пастаянных папярэдніх, якія праводзіцца ў адпаведнасці з парадкам арганізацыі і правядзення дзяржаўных спецыяльных і культурных мерапрыемстваў. Адно з новаўведзэнняў — прывабная перспектыва: пераможцам даецца права рэалізаваць свае канцэпцыі ў 2025/2026 гадах. Другая не менш важная рэч — вылікі выбар тэм, у якіх аўтары могуць раскрыць уласнае творчае бачанне.

— Мы не факсіраваліся толькі на дзяржаўных святах і памятных датах, — адзначае Кацярына Усава. — Міністэрства культуры прапануе рэжысёрам розныя мерапрыемствы, якія адлюстроўваюць беларускія культурныя традыцыі і сталі візітнай карткай нашай краіны. Гэта і Міжнародны фестываль мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску», і фестываль этнакультурных традыцый «Кліч Палесся», «Бальшавікі булка», і рэспубліканскае свята «Купалле» («Александрыя збірае сямброў») і шэраміні ўрочышча дзяржаўных прэмій, і патрыятычны форум на Дня народнага адзінства. Ёсць і больш афіцыйныя мерапрыемствы — як рытуал ушанавання дзяржаўных сімвалаў на Плончы Дзяржаўнага свята. Мы не абмяжоўваем аўтараў у тэрыторыі: можна выбраць закрытыя або адкрытыя пляцоўкі як у Мінску, так і ў рогінях.

— Жорсткі рамак датычна колькасці заявак таксама няма. Удзельнікам дазваляецца прапанаваць канцэпцыі адразу для некалькіх мерапрыемстваў ці прадумаць нешта зусім новае.

— Заяўкі могуць быць разнапланавымі. Больш за тое, мы не абмяжоўваем рэжысёраў традыцыйнымі лакальнымі формамі. Верагодна, хтосьці ў рамках установай праграмы таго ж «Славянскага базару» ствавае, што не хапае нейкай падзеі: выстава, пленэру, флэшмобу. Гітэ гэта будзе новы фармат, месца, форма, тэхнічныя моманты, якія дапамогуць упрыгожыць, раскрыць змест, зрабіць яго цікавым і вразумелым для жыхароў краіны. Мы толькі за! — падкрэслівае Кацярына Валер'ева.

— Я настойліва рэкамендую моладзі, якая бачыць сваё ў будучыні ў гэтай прафесіі, навеслаць усе маштабныя культурныя мерапрыемствы. Адкрытыя пляцоўкі або закрытыя, заўсёды ёсць магчымасць паглядзець, папытуцца на падрыхтоўчым перыядзе. У БДУКМ, напрыклад, сфарміравана вылікая каманда, якая працуе над арганізацыяй і правядзеннем імпрэ. І тут адначасна можна казаць пра пераэманас. На сёння не так шмат у нашай краіне працуе рэжысёраў над арганізацыяй і правядзеннем культурна-відовішчых мерапрыемстваў такога маштабу, таму ўсе адно аднаго так ці інакш

Выхаваўчы элемент

— Якую б тэматыку ні абіралі ўдзельнікі, важна памятаць: любое мерапрыемства будучага на палмуку беларускіх традыцый, таму, безумоўна, носіць не толькі забаўляльны, але і выхаваўчы характар.

— Нядаўна ў нашай краіне была зацверджана Канцэпцыя развіцця нацыянальнай культурнай прасторы ва ўсіх сферах жыцця грамадства. У сувязі з ёю ўсе культурныя мерапрыемствы мы разглядаем таксама з выхаваўчага боку.

Кацярына Усава

Калі гаворым пра Новы год, то абавязна пераходзім да традыцый святкавання: народныя абрады і сучасныя традыцыі, якія сфарміраваліся ў незалежнай Беларусі, як, напрыклад, бал у Палацы Незалежнасці. Адназначна ў кожнае мерапрыемства, нават на першы погляд з досыць лёгкай тэмай, можна і трэба ўносіць выхаваўчы элемент. Што датычыцца вайнаў тэматыкі, то ёй варта надаць асаблівую ўвагу, бо сёлетня ў краіне адзначаецца памятная дата — 80-годдзе вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, што пільна перацягвае ў 80-годдзе Вялікай Прамоці, якое выпадае на наступны год.

Для творчай моладзі

Конкурс накіраваны на пошук наватарскіх рашэнняў, але яго ключавая мэта — раскрыццё крэатыўных здольнасцей прафесійнай каманды, таму што рэжысёр, відэама, генератар ідэй, але думкі мусіць стаць рэальнасцю. І над гэтым павінны працаваць сінографі, мастакі, тэхнічныя спецыялісты, якія будуць разумець, як з пункту гледжання сучаснага абстаўлянна бяспечна і прыгожа рэалізаваць усё на практыцы.

— Сёлетні конкурс ікавы тым, што мы даем шансі як ужо прызнаным майстрам, так і моладзі, якія навушчаюцца па спецыяльнасці «рэжысура» ў Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, у Беларускай дзяржаўнай інстытуце культуры і мастацтваў. Для студэнтаў гэта добрая магчымасць заняцца пра сябе ў маштабах краіны не ў якасці памочнікаў або членаў рэжысёрска-пастановачных груп, а выступіць ад уласнага імя, сфарміраваць сваю рэжысёрска-пастановачную групу і стаць паўнапраўным аўтарам маштабнага свята, — лічыць Кацярына Валер'ева. — Заклікаю студэнтаў эксперыментавань, не бачыцца арыгінальных, незвычайных ідэй. Бо да нас часта прыходзіць моладзь з задумкамі, але ўсе яны так ці інакш фарматаваныя амаль аднастайна, а хочацца ў некаторых момантах нейкага паўтэра фантазіі.

Сярод парад і наставульніку удзельнікам Кацярына Усава таксама вылучае важнасць праемаасці:

— Я настойліва рэкамендую моладзі, якая бачыць сваё ў будучыні ў гэтай прафесіі, навеслаць усе маштабныя культурныя мерапрыемствы. Адкрытыя пляцоўкі або закрытыя, заўсёды ёсць магчымасць паглядзець, папытуцца на падрыхтоўчым перыядзе. У БДУКМ, напрыклад, сфарміравана вылікая каманда, якая працуе над арганізацыяй і правядзеннем імпрэ. І тут адначасна можна казаць пра пераэманас. На сёння не так шмат у нашай краіне працуе рэжысёраў над арганізацыяй і правядзеннем культурна-відовішчых мерапрыемстваў такога маштабу, таму ўсе адно аднаго так ці інакш

ведваюць. Што датычыцца падбору рабачай групы, Міністэрства культуры, экспертны савет заўсёды гатовыя аказаць усебаковае дапамогу ў фарміраванні прафесійнай каманды, таму што рэжысёр, відэама, генератар ідэй, але думкі мусіць стаць рэальнасцю. І над гэтым павінны працаваць сінографі, мастакі, тэхнічныя спецыялісты, якія будуць разумець, як з пункту гледжання сучаснага абстаўлянна бяспечна і прыгожа рэалізаваць усё на практыцы.

— Не абцясаць у рабоце рэжысёра і без тэхнацыяна. Найлепшай крынніцай свежых ідэй Кацярына Усава называе родныя мясціны.

— Маё настануленне ўсім, хто будзе ўдзельнічаць у конкурсе: не бачыцца. Выйдзеце пагуліць па любімым горадзе — набіраеце яго духу, станоўчыя эмоцыі. Спрабуйце свае сілы ў конкурсе, бо шансі ёсць заўсёды і ва ўсім.

Рэспубліканскі конкурс рэжысёрскіх эксплікацый (канцэпцый) культурных мерапрыемстваў, прысвечаных дзяржаўным святам, памятным юбілейным датам, працягнуцца да 1 верасня 2024 года, пасля чаго панячча праца рэспубліканскага экспертнага мастацкага савета па адцонны якасці і прыёмцы канцэртных праграм або музэчных спектакляў пад кіраваннем міністра культуры. Па выніку ўздзяжэння камісіі пераможцы будуць ўзнагароджаны дыпломамі і атрымаюць права рэалізаваць свае канцэпцыі ў 2025/2026 гадах. Больш падрабязна з Палажэннем аб правядзенні конкурсу можна азнаёміцца на сайце Міністэрства культуры.

Яўгенія ГАБЦ

Фота Уладзіміра ШТАПАКА

Падрабязней — на сайце kultura.by

Мэты конкурсу — пошук наватарскіх творчых рашэнняў па арганізацыі і правядзенні культурных мерапрыемстваў, прысвечаных юбілейным датам, памятным дням, іншым падзеям; раскрыццё крэатыўных здольнасцей і творчага патэнцыялу рэжысёраў, у тым ліку прадстаўнікоў таленавітай моладзі. Арганізатар — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.

Конкурс праводзіцца з 5 сакавіка па 1 верасня 2024 года.

Удзельнікі прэс-клуба

Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы

Як рухаецца сцэнічнае мастацтва ў нашай краіне? Якія задачы стаяць перад трупамі ў кантэксце рэалізацыі Канцэпцыі развіцця нацыянальнай культурнай прасторы? Пра гэта ішла размова на чарговай сустрэчы ў прэс-клубе «Культура і мастацтва», прыверкаванай да Сусветнага дня тэатра.

У гутарцы паўдзельнічалі дацэнт кафедры акцёрскага майстэрства і рэжысуры Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў Віталь Катавіцкі, галоўны адміністратар Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Янкі Купалы Таццяна Дземеш, генеральны дырэктар Брэсцкага акадэмічнага тэатра драмы Ганна Сенькавец і галоўны рэжысёр Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек Юген Карня.

Брэсцкі акадэмічны тэатр

Беларускі тэатр: трымаць марку

“К”: “Традыцыйна ў сакавіку праходзіць Міжнародны маладзёжны тэатральны форум «М.е.т.кантакт». Якія высновы пра тэндэнцыі ў айчынным мастацтве можна зрабіць па выніках сёлётыяга прагляду?”

Віталь Катавіцкі: “Фестываль набірае сілу і з кожным годам становіцца ўсё лепшым. Чым сёлёты форум ад розніваецца ад іншых? У афішы было прадстаўлена шмат дзяржаўных тэатраў. І мне падаецца, што гэта вельмі добра. Неабходна мацаваць сувязі Беларускага тэатра з тэатрамі іншых краін. А найбольш эфектыўна гэта рабіць на дзяржаўным узроўні.

Якчас спектакляў таксама вельмі высокая. І пастаноўкі беларускіх рэжысёраў — адны з найлепшых на фестывалі. Напрыклад, з вылікам поспехам прайшлі «Запіскі юнага ўрача» Югена Карня. У гэтай рабоце аб’яўлены і філасофія, і вострая тэатральная форма, што сведчыць пра вяртлівы талент.

“К”: “Спадар Юген, вы звычайна не звяртаецеся да драматургаў. Гэта звязана з той праблемай, якую акрэсліў Віталь Катавіцкі?”

Звычайна, як у беларускім тэатры папулярна расце прафесіяналізм. Ёсць творцы, якія задаюць моладзі планку, паказваюць узор. І моладзь палхопівае. Надзвычайна важна, каб былі такія пункты, на якія можна раўняцца”.

“К”: “Надзёйна задача — павелічыць долю спектакляў паводле твораў беларускіх аўтараў. Прынамсі, такая мера замцавана ў Канцэпцыі развіцця нацыянальнай культурнай прасторы. Якая праца выдзіча цяпер у гэтым напрамку? Як ператварыць прапісаныя захавы ў жыццё?”

Віталь Катавіцкі: “Зараз ідзе пагоня за беларускім драматычным матэрыялам, а ён мусіць нарадзіцца арганічна. Выдатна, што Міністэрства культуры займаецца гэтым пытаннем. Якая праца выдзіча цяпер у гэтым напрамку? Як ператварыць прапісаныя захавы ў жыццё?”

Віталь Катавіцкі: “Зараз ідзе пагоня за беларускім драматычным матэрыялам, а ён мусіць нарадзіцца арганічна. Выдатна, што Міністэрства культуры займаецца гэтым пытаннем. Якая праца выдзіча цяпер у гэтым напрамку? Як ператварыць прапісаныя захавы ў жыццё?”

Аднак мы дарма забываем, што беларуская літаратура вельмі багатая. Заклікаю інсціраваць айчынную прозу — Кузьму Чорнага, Змітрака Будлога. Напрыклад, «Салавей» — гэта цудоўны і вельмі сцэнічны твор. І пакуль арганічна не ўзнік неабходны драматычны матэрыял, варта рабіць таленавітыя інсціроўкі. Гэта можа стаць добрай школай для маладых драматургаў.

Пакуль жа многія з іх не валодаюць тэатральнай спецыфікай, што паказваў індывідуальны конкурс. Яны думваюць альбо празаі, альбо кино. Іх напрацоўкі складаныя для сцэнічнага ўваблення, таму патрабуюць значнага рэжысёрскага ўдасканалення”.

Юген Карня: “Пераважна я працую ў тэатры лялек, ён не сцібуе з сучаснай драматыкай. Лялька — гэта ўжо пэўны варыянт раўняння п’есы. Сучасная драматыка ў асноўным вырашаецца адным спосабам — так, як напісана аўтарам. Калі ў Чыхава ці Шаўксіра кожны рэжысёр адшукае свой ключ, то сучасны матэрыял гэтаму не спрыяе. У класічнай жа літаратуры даволі шмат эапавай мовы. Што да працы з драматургамі, я не адчуваю такой патрэбы. Мне працей рабіць інсціроўку самому”.

“К”: “Ці варта чакаць ад Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек паставак на айчынных класіках у найбліжэйшы час?”

Юген Карня: “Так. Наступная на праграма — спектакль паводле Уладзіміра Караткевіча”.

“К”: “А як справы са спектаклямі па творах беларускіх аўтараў у іншых тэатрах?”

Ганна Сенькавец: “Брэсцкі тэатр укараняе новыя формы і ў драматычным, і ў канцэртным напрамку. Мы актыўна звяртаемся да фармату тэатрызаваанай чыткі. Нядаўні адбылася прэм’ера «Дзікага палявання каралі Стыха» Уладзіміра Караткевіча ў такім варыянце. Фармат спадобіўся нашаму глядачу. Заўважыліся залы стапрацэнтна. Праз невялікі кошт білету тэатрызавааная чытка карыстаецца попытам у школьнай аўдыторыі.

Таксама ў нашай установе працую сімфанічны аркестр. Калектыву падрыхтаваў праграму «Брэсцчына. Прыгажасць у мелодыі», якую складала творы брэсцкіх кампазітараў. Але, прызнаюся, сабраць залу было

цяжка, хоць звычайна на выступленні аркестра квітка разлітаюцца імгненна. Бачым, што людзі яшчэ не прывыклі слухаць айчынных аўтараў. Неабходна выходзіць у іх любоў да нацыянальнага матэрыялу. У той жа час попытам карыстаецца праграма аркестра для дзяцей «Крузіз на Беларусі»: мы раскажам аб прыгожых мясцінах нашай краіны праз музыку, гістарычныя звычкі і відэакантэнт”.

Таццяна Дземеш: “Нядаўні Павел Марыніч з Палескага драматычнага тэатра паставіў на нашай сцэне «Пісарыны імяніны». Спектакль паводле Уладзіслава Галубка ўжо быў у афішы Купалаўскага тэатра, але вельмі-вельмі даўно, у 1920-я гады. Узліся за гэтую п’есу не проста так. Шмат ездзім па Беларусі з нашай візгучкай — неўмірачай «Паўлінкай». І на род прасіць нешта яшчэ лёгкае, вясёлае і з нацыянальным коларытам. «Пісарыны імяніны» — цудоўная камядзель, валоўці. Між іншым, у спектаклі высьмейваюцца ўсялякія заганы, напрыклад п’янтэа.”

Пяённа працуе і наш невялікі аркестр. Летась ён падрыхтаваў імпрэзу «Музыка душы. Роднае». Яна складалася выключна з твораў беларускіх кампазітараў, дапоўненых вершамі. Імпрэза праходзіць пры анішчальным узроўні выступленняў з ёй у глянцы”.

“К”: “Ці ўяўляеце вы партрэт свайго наведвальніка? Хто ваш глядач, што яго турбуе і якія тэмы агульнаўважаныя ў яго ўнутры?”

Таццяна Дземеш: “Наша аўдыторыя разнастайная. Вельмі прыемна было бачыць моладз на спектаклі «А зоры тут іхія». Здавалася б, да гэтага пакалення цяжка дастаць да тэатра пра ваіну. Аднак маладыя людзі выразілі зацікаўленасць у гэтым тэатры, таму ён пераходзіць у аўдыторыю арыентацыі на якасць. Што найбольш чапляе публіку, я не магу прааналізаваць. Але магу зрабіць здагадку. Глядачы прыцягваюць тое, што з ім не асіююцца, што да яго адносіцца як да інтэлектуальнай адзіткі. Мой настаўнік Аляксей Лялюк кажа: «Калі чалавек прыходзіць у тэатр па забавамі, то ён перабольшвае дэзеры. Тэатр мусіць ставіць пытанні: давайце дэсеры, які асоба не можа атрымаць у жыцці”.

“К”: “Важкую ролю адыгрывае рэпрэзентацыя нацыянальнай культуры ў лічбавым асяроддзі. Як праца ў інтэрнэце дапамагае вам?”

Ганна Сенькавец: “У нас шмат падпісчыкаў у сацыяльных сетках. Аднак лепш за сарафаннае радыё нічога не шай сцэне не было спектакляў для

юнай аўдыторыі. І вось цяпер ёсць дзве пастаноўкі, якія карыстаюцца попытам. І дарослыя, і дзеці з задавальненнем прыходзіць на «Казку аб мёртвай царэўне» паводле Аляксандра Пушкіна і на «Гісторыю шакаладнага дрэва» — лёгкі, інтэрактыўны, яркі спектакль па творы сучаснага беларускага аўтара Аляксандра Мазыкова”.

Ганна Сенькавец: “Гледачы ў нас розныя, і старэйшае пакаленне, і моладзь. Усе яны хочуць пакінуць турботы па-за сценамі тэатра і атрымаць асаду альбо падумаць пра надзёйнае. На вылікай сцэне з анішчальным паказам такіх спектакляў, як «Пайсі і не вярнуцца», «Жаніцьба», «Я тачую як дэбёл», «Алчэйнае цёткі». У малой зале попытам карыстаецца пастаноўка маладога рэжысёра Югеніі Гаўлу «Кошт задавальнення». Адыблос ўжо 33 паказы, а чарга на квітка распісана на 2-3 месяцы наперад. У спектаклі ўдзельнічае праблема непаразумеання ў сям’і. І мы ўдзельнічаем: звярніліся да пытання, якое хвалюе нашу публіку. Кожны знаходзіць нешта сваё, у нейкіх урыўках, магчыма, бачыць сябе. Гледачы пакідаюць каментарыі, што выдзічаць з тэатральнай залы нібыта іншымі людзьмі”.

Юген Карня: “Мая аўдыторыя — людзі рознага ўзросту, з розным досведам. І кожны знаходзіць у спектаклях нешта сваё. Я ніколі не хацеў выбіраць гледача, дэмоў, падхоўваюць ён мне ці не. Аднак я спадзіваюся, што мая аўдыторыя арыентацыя на якасць. Што найбольш чапляе публіку, я не магу прааналізаваць. Але магу зрабіць здагадку. Глядачы прыцягваюць тое, што з ім не асіююцца, што да яго адносіцца як да інтэлектуальнай адзіткі. Мой настаўнік Аляксей Лялюк кажа: «Калі чалавек прыходзіць у тэатр па забавамі, то ён перабольшвае дэзеры. Тэатр мусіць ставіць пытанні: давайце дэсеры, які асоба не можа атрымаць у жыцці”.

“К”: “Напрыканцы хачу пацікавіцца: які сёння развіваючы міжнародны сувязі беларускіх тэатраў?”

Таццяна Дземеш: “Пасля пандэміі Купалаўскі тэатр павярнуўся ўнутр краіны, стаў больш даступным для жыхароў розных куткоў Беларусі. Як казаў Прэзідэнт, нашу «Паўлінку» мусіць учыць усе. І мы вельмі актыўна гастраваем па рэспубліцы. Калеті не давайце слухаць, што замежныя гастролі вымагаюць вялікіх выдаткаў, якія можна і не перакршыць ганарарам. Аднак мы стараемся быць на фестывалі, каб завіць пра сябе. Акрамя таго, лобрыя стасункі складліся ў нас з Рэспублікай Татарстан. Качалаўскі тэатр з Казані летась прыязджаў да нас аж на тры тыдні. Упершыню за ўсю сваю гісторыю калектыв завітаў у Беларусь. Наша краіна вельмі ўразліва гэсцей. І мы

дадаткова рэклама яму не патрабуецца. Варта прадукт глядач абавязкова параіць іншым”.

“К”: “У гэтым кантэксце не магчыма не згадаць алайн-трансляцыі і публікацыі відэа са спектаклямі ў Сёце. Якія перавагі і адмоўныя бакі такой практыкі?”

Юген Карня: “Мне падаецца, кіно дагэтуль не задушыла тэатр толькі таму, што ён жывы. Зразумела, што людзі пачынаюць уключачь трансляцыі, калі вельмі хочунь учыць спектакль альбо фізічна не могуць трапіць у тэатр. Аднак відэа да зусім нішня адлучачы ўражання. Гэта як сіслы пераклад раману”.

Віталь Катавіцкі: “Прыяўду прыклад з форуму «М.е.т.кантакт». Некаторыя тэатры даслаюць у адрасную камісію не запісы спектакляў цапкам, а толькі тызеры. Чаму? Не хочунь выдываць тайну. Нагэчуна, калі выкінуць відэа ў Сёце, то чалавек у тэатр ужо можа не прыйсці”.

Юген Карня: “Прыйдзе абавязкова, калі спектакль добры. Адно другое не перашкаджае. Былі пастаноўкі, якія я бачыў на відэа, а пасля пры магчымасці ішоў глядзець ужоўно”.

Віталь Катавіцкі: “Як бы тое ні было, карыстацца тэахналогіямі неабходна. Давайце анонсы, інфармацыю ў Сёце. У нас ёсць тэатры, якія з гэтым добра спраўляюцца. У іх выдатная запавіялінасць зал”.

“К”: “Напрыканцы хачу пацікавіцца: які сёння развіваючы міжнародны сувязі беларускіх тэатраў?”

Таццяна Дземеш: “Пасля пандэміі Купалаўскі тэатр павярнуўся ўнутр краіны, стаў больш даступным для жыхароў розных куткоў Беларусі. Як казаў Прэзідэнт, нашу «Паўлінку» мусіць учыць усе. І мы вельмі актыўна гастраваем па рэспубліцы. Калеті не давайце слухаць, што замежныя гастролі вымагаюць вялікіх выдаткаў, якія можна і не перакршыць ганарарам. Аднак мы стараемся быць на фестывалі, каб завіць пра сябе. Акрамя таго, лобрыя стасункі складліся ў нас з Рэспублікай Татарстан. Качалаўскі тэатр з Казані летась прыязджаў да нас аж на тры тыдні. Упершыню за ўсю сваю гісторыю калектыв завітаў у Беларусь. Наша краіна вельмі ўразліва гэсцей. І мы

дадаткова рэклама яму не патрабуецца. Варта прадукт глядач абавязкова параіць іншым”.

Віталь Катавіцкі: “Дазвольце падкрэсліць, якое істотнае значэнне маюць фестывалі. Яны аб’яўляюцца, наводзіць масты. Напрыклад, у форуме «М.е.т.кантакт» сёлета ўдзельнічалі Казахстан, Кыргызстан, Беларусь, Армэнія, розныя рэгіёны Расіі. Палітра даволі шырокая. Людзі наладжваюць кантакты, дамаўляюцца пра новыя прэекты. Гэта надзвычайна карысна і неабходна”.

Юген Карня: “Я паставіў невызначныя спектаклі. Ні «Прадзвіжы смех», ні «На чорнай-чорнай вуліцы» не ўбачыць нідзе, акрамя Мінска. бо гэта тэатральны неамачыны. Але іперм мы будзем працаваць над тым, каб зрабіць твор з беларускай душой, але зразумелы ўсім. Ёсць жапанне паказаць замежным варты матэрыял, паказаць краіну, у якую хочацца прыйсць. На гэта разлік у спектаклі паводле Уладзіміра Караткевіча”.

Ганна Сенькавец: “Брэсцкі тэатр у мінулым годзе атрымаў грант аўтаранай некамерцыйнай арганізацыі «Рускія сезоны». На стварэнне пастаноўкі і асвеценне сродкаў у нас было ўсяго месца, аднак каманда на чале з рэжысёрам Дзяснісам Фёларамым справілася. 5 снежня прайшла прэм’ера спектакля «Моцарт і Сальеры» па матывах твора Аляксандра Пушкіна. І мы вельмі ўдзячныя міністэрствам культуры Расіі і Беларусі за гэтую магчымасць”.

Віталь Катавіцкі: “Дадам, што цяпер працую новы старшыня Беларускага саюза тэатральных дзеячаў Вераніка Ярмалінаска. І яна шмат намаганняў прыкладзе, каб усталяваць сувязі з суполкамі іншых краін. Думаю, што гэтая арганізацыя неўзабаве стане адпартываць вялікую ролю ў міжнародным адыўно”.

Ганна Сенькавец: “Дарчы, у нас летары пры падтрымцы Саюза тэатральных дзеячаў Расіі абдыбался рэжысёрская лабараторыя. І да Сусветнага дня тэатра яе пераможца Сяргей Шчадрін прэзентаваў прэм’еру — спектакль «Бацькі і дзеці”».

Данііл ШЫЙКА
Фота Ульяны КАСЦЮНІНАЙ

Салігорскі цэнтр дзіцячай творчасці

Палац Тызенгаўзаў у Паставах

Дзе віруе творчасць і мастацтва

Культурнай сталіцай Беларусі – 2025 стане горад Іванава

Такое рашэнне прынята на пасяджэнні калегіі Міністэрства культуры, якое адбылося 28 сакавіка ў Нацыянальнай бібліятэцы. За права звацца Культурнай сталіцай краіны змагаліся таксама Пастава, Рагачоў, Масты і Салігорск.

Кожны з гарадоў прадставіў заяўку, якая змяшчае падставы для атрымання высокага статусу, а перад тым журы азнаёмілася з развіццём культурнай сферы раёнаў паводле падзенняў у профільнае ведамства аб’гуртаванню. Такім чынам, рашэнне аб наданні статусу Культурнай сталіцы заснавана на глыбокім узаўзненні аб патэнцыяле, які мусіць раскрыцца падчас рэспубліканскай акцыі. Важна адзначыць, што кожны горад-удзельнік конкурсу мае вялікі дасягненні ў галіне культуры, моцныя мясцовыя традыцыі мастацкага ды творчага жыцця.

ІВАНАВА

З гэтым унікальным і самабытным кутком Палесся звязаны імёны мастака і музыканта Напалеона Орды, першых беларускіх прадымалынікаў Скірмунтаў. Адсюль карані сусветна вядомага пісьменніка Фёдара Дастаеўскага. Ганарашца тут і пісьменнікам Янам Пратасовічам і Змітром Віталіным, фалькраністай Марыяй Саковіч, мастакам Францішкам Бруздодзічам, Марыяй Бугаўт-Андрэйковіч, Анатолем Рубановічам і іншымі унікальнымі людзьмі свайго часу, якія ўнеслі значны ўклад у развіццё гісторыі і культуры краю.

Іванавскі раён мае станаўчы вопыт арганізацыі і правядзення значных культурных праектаў і фестываляў. Тут ладзяць Міжнародны фестываль традыцыйнай культуры “Мотальскія прысмакі” і міжрэгіянальны фестываль “Фальклор без меж”. Сёння на тэрыторыі горада функцыянуюць пяць устаноў культуры. Гонарам раёна з’яўляюцца дзейнасць 29 калектываў амаатарскай творчасці, якім прысвоены ганаровыя званні “Заслужаны амаатарскі калектыв Рэспублікі Беларусь”, “народны” і “узорны”. Апошнія чатыры гады — з 2021 па 2024-ы — раён займае першае месца ў сферы культуры Брэсцкай вобласці.

ПАСТАВЫ

Пастаўскі раён размешчаны на паўднёвым захадзе Віцебскай вобласці і займае тэрыторыю ў 2,1 тыс. кв. км з насельніцтвам каля 33 тыс. чалавек. Першыя крыніцы наведваюць пра паселішча ў 1409 годзе, калі удальнік Зіновій Брагоўшчый атрымаў ад вялікага князя літоўскага Вітаўта прывілей на перавод Пасадніка ў разрад мястэчка і на прысваенне яму назвы Пастава.

Некалькі стагоддзяў Паставы славіліся сваім млыном. Сюды прывязалі людзей з усёй аругі, каб змалоць зерне. Гісторычныя памішківыя млыны з’явіліся ў XIX стагоддзі, захаваўшыся ў цэнтры горада на раізе Мільдзішчы. Цяпер там месціцца Дом рамёстваў.

Візітная картка горада з’яўляецца і Пастаўскі раённы краязнаўчы музей. Тут можна азнаёміцца з гісторыяй, культурай, этнаграфіяй і прыродай Пастаўшчыны. Музейныя экспазіцыі размешчаны ў двух помніках архітэктуры XVIII—XIX стагоддзяў: будынках былых гасці-

ніцы і палаца Тызенгаўзаў. У фондах краязнаўчага музея — больш за 10 тыс. экспанатаў асноўнага фонду і 8 тыс. навукова-дапаможнага.

На тэрыторыі Пастаўскага раёна ў а.г. Камаі знаходзіцца адзін з найстарарэкаўтэйшых помнікаў архітэктуры Беларусі — касцёл Святога Яна Хрысцішцеля (пачатак XVII стагоддзя). Гэты помнік гісторыка-культурнай спадчыны адносіцца да храмаў абарончачага тыпу і з’яўляецца прэзідэнтам на ўключэнне ў Спіс Сусветнай спадчыны UNESCO.

Значнай культурнай з’явай у гарадскім жыцці стаў штогадовы міжнародны фестываль народнай музыкі “Звініць нымбалы і гармонікі” — адзін са старэйшых і самых адметных фестываляў народнага мастацтва нашай краіны. Летась прайшоў 33-і па ліку фестываль. За гэтыя гады ў ім паўдзельнічалі творчыя калектывы амаль з 20 краін свету.

Пастаўшчына — сапраўды цэнтр традыцыйнай народнай культуры Віцебскай вобласці. Тут працуюць пяць членаў Беларускага Саюза майстроў народнай творчасці, а 39 адмыслоўцаў з’яўляюцца ўдзельнікамі народнага калектыву майстроў народных мастацкіх рамёстваў і самадзейных мастакоў-аматараў “Майстры”, які шчыра працуюць над рамёстваў “Стары млын”.

У Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь унесена восем элементаў з Пастаўскага раёна. Напрамак “Беларускія практыкі плацення саломкі” з 2022 года ўключаны ў рэспрэзентацыйны спіс нематэрыяльнай культурнай спадчыны UNESCO.

Музейныя заняткі з элементамі тэатрызацыі “Гуканне вясны. Саракі” ў Мастоха

РАГАЧОЎ

Першая згадка Рагачова месціцца ў Іпацьеўскім летапісе пад 1142 годам. Гэты край багаты на таленавітых людзей. Тут нарадзіліся заслужаныя артысты Беларусі У.М. Гоман-Бандарэнка, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі А.І. Гінзбург, паэт і драматург С.Я. Галкін, мастак К.І. Завіша, народны артыст Беларусі і заслужаны артыст Беларускай Федчанка Рагачоўшчына дала свету больш за 30 знакамітых дзеячаў беларускай літаратуры. Сярод іх драматург, народны пісьменнік Андрэй Макаёнак. На гэтай зямлі плылі працавалі Уладзімір Караткевіч і Міхась Лынькоў.

Сёння на тэрыторыі Рагачоўскага раёна дзейнічаюць 32 клубныя ўстановы культуры. Колькасць клубных фарміраванняў — 281, у тым ліку дзіцячых — 161. Іх праца ахоплівае 2 455 удзельнікаў, сярод іх і 200 дзяцей. У раёне працуюць 22 калектывы са званнямі “заслужаны”, “народны”, “узорны”, “3 іх 8 ваканальных, 5 хараграфічных і 3 інструментальныя.

З мэтай папулярызацыі народных традыцый, беларускага побыту і культуры, а таксама павелічэння турыстычнага патэнцыялу Рагачоўшчыны на базе клубных устаноў дзейнічаюць экзамуі “Беларуская лямпа” ў Стрэнькуўскім раённым Цэнтры рамёстваў і “Тамніцы гаючых раслін” у Збороўскім СДК, музей У.Л. Кігна-Дзядюлава ў Кургане. Летась у Шчыбрінскім СДК адкрыты ўнікальны музейны пакой “Павукоўскі тамніцы” ў кожным з музеяў можна не толькі пазнаёміцца з экспазіцыямі, але і паўдзельнічаць у

майстар-класах, вырабіць уласнымі рукамі абярот і набыць сувеніры.

Славіцца край і рэгіянальным фестывалем мастацтваў “Зоры над Дняпром”. Асноўныя мерапрыемствы праходзяць на беразе ракі ў Летнім амфітэатры, які стварыла, мабыць, спецыяльна для гэтага свята, сама маці-прырода. Фестываль рагачоўскага вялікай папулярнасцю ў карачоўшчанаў і гасцей горада.

МАСТЫ

Першая згадка пра мястэчка ў пісьмовых крыніцах адносіцца да 1486 года, а ўласна горад Масты ўзнік у сувязі з будаўніцтвам у 1927-м братамі Канапалкімі фанернага заводу.

Мастоўскі раён — адзін з самых прыгожых і самабытных рэгіянаў Прыёманскага краю, месца перасячэння гістарычных гандлёвых шляхоў, край багаты на культурныя палезы, традыцыйныя святы, архітэктурныя помнікі і слаўтасці. Асабліва ўнікальнасць яму надаюць масты: толькі ў самх Мастоха іх чатыры. Візітная картка горада з’яўляецца самы доўгі ў Беларусі (193 метры) падвесны пешаходны мост праз раку Нёман.

Гэты край даў душэўку ў жыццё многім талентам. Тут выраслі і працавалі грамадскі і палітычны дзеяч Данііл Валковіч, актрыса і стваральніца Тэатра юнага гледача Любоў Мазалеўскага, артсцка тэатра і кіно Таццяна Байкалава, мастакі Уладзімір Кісны, Сцяпан Янкуўскі, Эдмунд Іванюўскі. На гэтай зямлі стваралі Эліза Ажска, паэты Міхась Явар, Сяргей Крывец.

Святкаванне Масленцы ў Іванава

Духоўныя і мастацкія адметнасці, якія характарызуюць культурную спадчыну Мастоўскага раёна, прадстаўлены 18 матэрыяльнымі нерухоымі і ўключанымі ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Сярод іх Свята-Троіцкі касцёл вёскі Плябаняўшчына, касцёл Святой Ганны ў Луіне, Свята-Мікалаеўская царква ў Дубне, Свята-Паракроўская царква вёскі Бялавічы.

Культурнымі брэндамі раёна з’яўляюцца нематэрыяльныя гісторыка-культурныя каштоўнасці: месцовы танцавальны стыль “Кочынская калыда”, а ўласна горад Масты ўзнік у сувязі з будаўніцтвам у 1927-м братамі Канапалкімі фанернага заводу.

Сферу культуры раёна прадстаўляюць пяць устаноў: Мастоўскі раённы цэнтр культуры з 15 філіяламі, Мастоўская раённая бібліятэка з 13 філіяламі, Мастоўская дзіцячая школа мастацтваў з філіяламі і 5 класамі, Мастоўскі дзяржаўны музей “Лес і чалавек” і Гузевіцкі дзяржаўны літаратурна-краязнаўчы музей. Устаноўны якасна забяспечваюць культурныя і эстэтычныя запатрабаванні насельніцтва, ствараюць умовы для правядзення вольнага часу, арганізуюць культурныя мерапрыемствы, даюць

магчымасці для павышэння адукацыйнага і мастацка-асветніцкага узроўню.

Значны ўклад у культурнае жыццё ўносяць 17 амаатарскіх калектываў мастацкай творчасці з найменнямі “народны” і “узорны”, якія паспяхова прадстаўляюць Мастоўшчыну на міжнародных, рэспубліканскіх, абласных мерапрыемствах, конкурсах і фестывалях.

На карце брэндавых мерапрыемстваў раёна на працягу сямі гадоў названыя з’яўляюцца святы калдыкі “Па снежках спадчыны” (аг. Вялікая Азёрка), народнае гуляне “Вясёлая фурманка — чатыры колы” (аг. Курьялавічы), свята кветак “Наш край — нагу”, і традыцыйная тэхналогія ткацтва падвойных лядваноў аг. Гузевічы, унесеныя ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Таксама аралам бытавання на Мастоўшчыне з’яўляюцца элементы “Беларускія мастацкія практыкі самаплаянення” і “Беларускае мастацтва вышыванкі”.

Сферу культуры раёна прадстаўляюць пяць устаноў: Мастоўскі раённы цэнтр культуры з 15 філіяламі, Мастоўская раённая бібліятэка з 13 філіяламі, Мастоўская дзіцячая школа мастацтваў з філіяламі і 5 класамі, Мастоўскі дзяржаўны музей “Лес і чалавек” і Гузевіцкі дзяржаўны літаратурна-краязнаўчы музей. Устаноўны якасна забяспечваюць культурныя і эстэтычныя запатрабаванні насельніцтва, ствараюць умовы для правядзення вольнага часу, арганізуюць культурныя мерапрыемствы, даюць

САЛІГОРСК

Гісторыю і славу Салігоршчыны стварылі яе знакамітыя ўраджэнцы і тыя, хто быў звязаны лёсам з гэтай зямлёй. Сярод славетных імёнаў краі — пісьменнікі Ян Цяглоўскі і Браніслаў Запескі. Са Старобінскім фальваркам Ісаканчы цесна пераплятаецца жыццё і творчасць Уладзіслава Сыракомлі, які прывіў выдатныя зольнасці ў гістарычнай і этнаграфічнай навуках. Палую пляяду пісьменнікаў-землякоў Салігоршчыне далі 1920-я: Аркадзь Чарнышэвіч, Аляксей Кулакоўскі, Рыгор Шкраба і іншыя. Адзін з найбольш вядомых і заслужаных пэтуў і празаікаў — Максім Лужанін.

Сапраўдным духоўным скарбам салігорскай зямлі з’яўля-

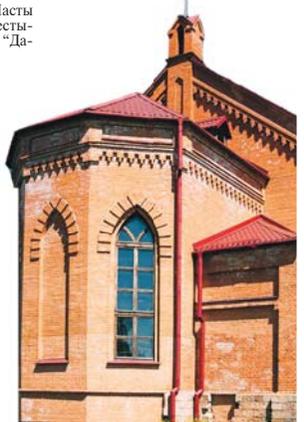
еся Свята-Пакроўскі храм, унесены ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь. Помнік драўлянага дойлідства з рысамі барока быў пабудаваны ў 1897 годзе.

Культурна-асветніцкую, тэатральна-вядоўшчыную, гасцёрльна-канцэртную, навукова-даследчую калектыву і мастацтва ажыццяўляюць 59 устаноў раёна. Ім уладца спадчына сучаснай тэндэнцыі развіцця гарадской і традыцыйнай сельскай культуры, захоўвань і ўдасканалень традыцый правядзення фестываляў народнай творчасці, аглядаў-конкурсаў, раённых свят.

Штогод у раёне адбываецца звыш 55 фестываляў, конкурсаў і свят амаатарскай творчасці, якія сталі брэндавымі.

Значная роля ў рэалізацыі цікавых праектаў належыць Палану культуры горада Салігорска — сучаснай на тэхнічным аснашчэнні ўстанове, якая валодае высокім творчым патэнцыялам. Толькі летась калектыв Палану арганізавалі і правелі 1000 культурных мерапрыемстваў. Іх наведвалі каля 130 тысяч чалавек.

Віктар ГАУРЫШ

Касцёл Святога Антонія Падуанскага ў Раганове

Вобразы, што ідуць праз сэрца

Культурны календар сёлета поўніцца шматлікімі творчымі прывясеннямі падзвігу народа ў Вялікай Айчыннай вайне. Да 80-годдзя вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў новую ініцыятыву прэзентаваў і Беларускі саюз мастакоў. Суполка распачала праект “Колеры Вялікай Перамогі”.

Выстава пад такой назвай разгарнулася ў сталічным Палацы мастацтва. Наведвальнікі арт-пляцоўкі могуць убачыць пад 40 твораў графікі, прысвечаных генцыду беларускага народа і трагедыі мірных жыхароў палчас акупацыі, а таксама вызваленню краіны ў 1944 годзе. Гэта работы вядомых майстроў з фондаў Беларускага саюза мастакоў. Яны перадаюць шырокі спектр пачуццяў і стану: боль і роспач, гнёт і смеласць, смутак, радасць перамогі, “Карціны аб Вялікай Айчыннай вайне далі звыкласці нам пранікнуць да самай сутнасці, у тканіну мінулага, сэрцам і душой пражыць адзін з найважнейшых момантаў гісторыі”, — заўважаюць арганізатары.

Трагічныя 1940-я пакінулі незабыты след у памяці нашага народа. Натуральна, што ліхалецце пазней шмат у чым вызначыла прыярытэты айначэння мастацтва. Адлюстраванне і асэнсаванне тых драматычных падзей стала іх галоўнай творчай магістраллю на многія дзе-

сяцігоддзі. Казачь пра вайну шчыра і пранізліва — такога правіла трымаліся і трымаюцца розныя пакаленні беларускіх майстроў.

Нямала жывапісцаў, графікаў і скульптараў, чые творы пазней увайшлі ў залаты фонд, прычымліліся да барацьбы за свабоду роднай краіны. Яны змянілі алоўкі і пэндзлі на вінтоўкі, аддана набліжалі пераможную вясну. Глыбока сімвалічна, што экспазіцыю адкрывае спіс чальцоў Беларускага саюза мастакоў — ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны. Гэты пералік змяшчае больш за паўсотню прозвішчаў. Відомы, не маглі ў сваёй творчасці абмінуць тэму вайны тых, каму папашчасіла вярнуцца з поля бою, вышыць пад жудасным ішчам захопнікаў.

Вайна так ці інакш уварвалася ў жыццё амаль кожнага аўтара. Нехта прайшоў неадзіночна фантанья версты, нехта змагаўся з ворагам у складзе партызанскіх атрадаў, нехта дзісем зназаў жахі акупацыі. Таму кожны сюжэст і кожны вобраз прапуш-

Анатоль Ільіноў. “Кандлагер”

чаны праз сэрца. І нават калі нейкі твор не цалкам аўтабіяграфічны, у ім прыкметны адбітак асабістага болю мастака.

Прыкладам, Павел Любамудрав у 1941-м пайшоў у войска тапографам. На фронце ён трапіў пад асепкі авіябомбы — і выжыў цудам. Алметна, што многі з іншых аўтараў, чые работы паказаны на выставе, часткова абавязаныя сваім поспехам Паўлу Любамудраву. Першы загадчык кафедры графікі тэатральна-мастацкага інстытута выхаваў некалькі пакаленняў алметных твораў, зрабіў важкі ўнёсак у фарміраванне айчыннай школы.

Для заслужанага дзеяча мастацтва БССР Мікалая Гуціева асаблівае значэн-

не мела партызанская тэма. Увага да яе вышлася з біяграфіі майстра, які не па чутках вёдаў пра вайну і пра алдагу народных месціўцаў. Увосень 1941 года Мікалай Шмафеевіч трапіў у акружэнне і быў узят у палон. Пазней яму ўдалося папацьціх пронуць у лясныя Швайба — леташні лаўрат Нацыянальнай прамы ў галіне вывядзенча мастацтва. Ён нарадзіўся і вырас пад мірным небам, але да тэмы генцыду беларускага народа паставіўся з неверагодным узрушэннем, з прагай грунтоўнага асэнсавання, з вялікай алданасцю.

Творчу моцна кранае гісторыя спаленых вёсак, бо гэтая трагедыя не абмінула яго продкаў: ад рук карнікаў загінупі бабуніны родзічы. Сама ж жанчына змага ўратавацца — і не раз дзівілася з унукам жажлівым успамінамі. У сваіх аркушах “Спавіненне вайной” і “П’ета” Усевалад Швайба дасягае надзвычай пранізлівай інтанашы, трапіна паказвае кантраст паміж жыццём і смерцю, мірам і вайной.

Таксама ў Палацы мастацтва дэманструюцца творы Аляксандра Дзямарына, Рыгора Віткоўскага, Анатоля Ільінова, Аляксандра Мазалева і іншых аўтараў. Пазнаёміцца з работамі Усеахвотныя могуць бесплатна.

Як абшчанае арганізатары, нападненне экспазіцыі будзе перыядычна змяняцца. Такім чынам, акрамя графікі, прэзентуюць жывапіс, скульптуру, фантанья замалёўкі і практыку сучасных мастакоў. Прадоўжыцца ж выстава да канца гола.

Данііл ШЭЙКА

Васіль Шаранговіч. “Мацярнінскія трыгога”. З цыкла “Памяці вогненных вёсак”

Васіль Шаранговіч. “Хатынскія палыны”. З цыкла “Памяці вогненных вёсак”

Удзельнікі акцыі

Марафон памяці

Зоркі айчыннай сцэны зноў ідуць на адкрыты дзялог з моладдзю. Стартвала агульнарэспубліканская акцыя “Разам з мастацтвам”, падчас якой хлопцы і дзяўчаты могуць шчыра пагутарыць з вядомымі асобамі пра надзённае. Сёлета лейтматывам сустрэча стане 80-годдзье вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Акцыя мае на мэце выхаванне моладзі: фарміраванне патрыятызму ды повагі да гісторыі, культуры і традыцый свайго народа, развіццё актыўнай жыццёвай і грамадзянскай пазіцыі.

Фармат марафону прадугледжвае свабодны і адкрыты дзялог. Толькі так, праз даверліваю гутарку, можна прыцягнуць увагу маладога пакалення да важнага.

— Акцыя паспрыяе захаванню і папулярнасці памяці і гістарычнай прады пра подзвіг беларускага, савецкага народа ў Вялікай Айчыннай вайне, дасяг магчымаць ушанаваць памяць нашых вэтэранаў, герояў Вялікай Перамогі, — падкрэсліла падчас адкрыцця марафону начальнік упраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў Міністэрства культуры Іна Аламовіч.

Да першага мерапрыемства ў рамках акцыі далучыліся навучэнцы і выкладчыкі Мінскай дзяржаўнай гімназіі-каледжа мастацтваў і Рэспубліканскай гімназіі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Гэта тэма, хто неўзабаве прыме аставету ад старэйшых і будзе праз творчасць несці памяць пра тое, як здабывалася Перамога, як алывалася вызваленне нашай краіны і чаго каштавала мірнае неба.

Перад моладдзю выступілі вядомыя артысты беларускай эстрады: Гюнэш, арт-група “Беларусы”, Яўген Ермалковіч, Аляксандр Сухараў, Аляксандр Варанніча, Інга Кіся-

лёва і іншыя. Яны не толькі прэзентавалі сваю творчасць, але і паддзіліліся з прысутнымі думкамі нахонт подзвігу народа ў гады вайны, трагедыі мірных жыхароў. Спевакі расказалі, чаму варта зберагаць гістарычную памяць і што асаблівае вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Для заслужанага артыста Рэспублікі Беларусь Валерыя Шмата гэтая дата святая. Яна песна звязана з сямейнай гісторыяй, бо дзядуля творчы быў партызанам. Апаведы на роднага месціна назаўсёды засталіся ў памяці унука, а ўзнагароды продка зберагаюцца як самая каштоўная рэліквія.

Праз дзядулевыя успаміны музыкант усвядоміў, якія жахі нясе чапаветству вайна.

— Я памятаю, што людзі стэлага веку, якія перажылі тую трагедыю, заўсёды казалі: “Няхай бы толькі не было вайны”. Яны былі гатовыя трымаць цяжкую працу, нясці паміць пра тое, як здабывалася Перамога, як алывалася вызваленне нашай краіны і чаго каштавала мірнае неба.

Перад моладдзю стаяць добрым сям’янінам, выхваць дзядей, дабіцца поспеху на творчым шляху. Аднак усё гэтыя мары бессэнсоўныя, калі няма міру. Усе задумы ў імненне вока

могуць рассыпацца перад пазроўнай вайны. Таму неабходна пашанаваць тое, што мы маем.

Роздум аб захаванні гістарычнай памяці навёў Валерыя Шмата на напісанне ў суаўтарстве з Ганнай Сялук песні “Не будзіце заснулых салдат”. Гэтай кампазіцыяй арт-група “Беларусы” нагадала ўдзельнікам дзялоўгавыя пляцоўкі, як важна зберагаць прады пра падзеі 80-гадовай даўніны, абараніць паміць продкаў.

— Чаму нарадзіўся такі радок — “Не будзіце заснулых салдат”? Мы бачылі па тэлебачанні кадры, як у Германіі, Чэхіі, краінах Балтыі руйнуюць помнікі савецкім воінам — тым людзям, чые астаткі ляжаць у той зямлі, нашым дзядам і прадзедам. Людзі, якіх вызвалілі нашы продкі, пад уплывам неразумелай ідэалогіі ўласноруч разбураюць гэтыя манументы. А ў старадаўнасці ж неадрама казалі: хто пасягне на памяць, не можа хадзіць па зямлі, — падкрэсліў Валерыя Шмата.

Да вядомых спевакоў далучылася і таленавітая моладзь.

Сваё майстэрства на сцэне БДУКМ прадэманстравалі студэнтка кафедры эстраднай музыкі Мільана Соніч і іншыя прадставінікі новага пакалення артыстаў. Акрамя таго, будучыя майстры культуры ўрачыста пералалі свае творы выдзённага мастацтва ў пацарунак Беларускаму дзяржаўнаму музею гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Навучэнка Мінскай дзяржаўнай гімназіі-каледжа мастацтваў Ульяна Курч прэзентавала работу “Памяць сэрца”, а студэнтка БДУКМ Кацярына Грамадская — трыпціх “Дзень Перамогі” ў тэхніцы роспісу па шкле.

Астравец, Ашмянны, Глуск, Пінск, Столін, Орша і дзясяткі іншых гарадоў — з сакавіка па ліпень удзельнікі наведваюць больш за 30 дзялоўгавых пляцовак па ўсёй краіне. Таксама артысты ў кожным пункце акцыі прыдуць на памятнае месці і ўскладуць кветкі да мемарыялаў. Суправалжашь марафон будуць тэматычныя выставы.

Данііл ШЭЙКА
Фота Уладзіміра ШЛАГЯКА

Падчас адкрыцця акцыі

Сцэны са спектакля

Тут было гэта

Беларускі дзяржаўны маладзёжны тэатр 14 сакавіка выпусціў незвычайную прэміеру. За немудрагелістай назвай спектакля "Тут была Клара..." па песе Ксеніі Шталенковай хаваўся цэлы шэраг актуальных праблематыкі — і найперш тэма Калектыву Вялікай Айчыннай вайны і вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Месца дзеяння абрана невыпадкова. Гэта "Іма", дзе ў гады вайны знаходзілася Мінскае гета, а цэнтр усталюваны мемарыял. Што ж да часу дзеяння, дык у п'есе і, адпаведна, у спектаклі, пастаўленым Таццянай Аксёнкавай, мудрагеліста сплучаны розныя перыяды: перадаважны, пасляваенны, сучаснасць, акрэслена 1990-мі. І не зразумеш апазду, дзе рэальнасць, а дзе ўспаміны-фантазіі-сны. Вайна найпрост не прысутнічае на сцэне, яна жыве ў сэрцах усіх дзейных асоб — жывых і памёрлых, загінулых. Вайна становіцца не проста водападзелам між тым, як было і як стала. Яна выступае спецасаблівай праверкай на чалавечнасць, магчымасці шэмагчымаасць зрады, на ўменне захоўваць гістарычную і сямейную памяць, берачы яе. Адаглінаванню цэнтральнай тэмы — беліч. І гэта не толькі каханне, але і пакуты творчасці маладога мастака. Нечаканая хіжарнасць яго дзвючыны, у якой хворе сэрца, што можа не вынесці родуў. Чарвячкі сумлення, думкі пра ненаўмысленую зраду, якія грызучы мастака ўсё жыццё, маўляў, быў далёка, не змог сцэнаваць родных у іх апошні час, застаўся жывы, калі маці і сёстры загінулі. Канфілікт пакаленняў: у героя расце ўзнікае, таксама мастацка. Венае пытанне: хто я? А сэрца лейтматыў — фраза: мы ў абавязку пераімі.

Адсутнасць звыклата лінернага апавяду, пастаянны перакліч з аднаго часу ў іншы, сутыкненне рэчывасці з тагавестнасцю, асэнсаванні, хто ёсць хто, флёр таямнічасці, містыкі, недаказанасці літаральна ў кожнай фразе — усё гэта ператварае спектакль амаль у дэтэктыв. Глядач

Надзея БУНЦЭВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Памяць і надзея

Тэмы Вялікай Айчыннай вайны, 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў чырвоная нітка прайшлі праз XVII Міжнародны маладзёжны тэатральны форум "M*.ort.контакт", які па традыцыі зачыраўся ў Магілёве ў Дзень тэатра — 27 сакавіка.

Ваенна-патрыятычнай тэме былі прысвечаны два спектаклі: "Утут" ("Надзея") Кыргызскага дзяржаўнага ТЮГа імя Бакен Кыдыкеевай і "Твардоўскі: Васіль Цёркін. Кніга пра байца" Іркуцкага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Мікалая Ахлопкава. Першы быў прысвечаны лёсу жанчыны, якая праводзіла на фронт сына і чакае, не страчваючы надзеі ўбачыць яго жывым, колькі б гадоў ні прайшло. Яркія нацыянальныя рысы, увабелення праз мілагучную кыргызскую мову, асобныя побытавыя рэчы і дэталі, жывое гучанне каларытнага музычнага інструмента кыл-кыяка спадучыся з агульначалавечымі пачуццямі паміж і надзеі. Другі спектакль, пастаўлены паводле паэмы А. Твардоўскага, спалучаў вершаваны тэкст з красамойнымі кадрамі хронікі, песнямі ваеннага і пасляваеннага часу. Героя перасладала Смерць, увабеленая прыгожай дзвючынай у белым адзенні, але ён змог перамагчы волга Ліфпуц. Асабліва вылучаецца Лізавета Львееўска: яна малое сваю ўсіх бакоў адкрыты куб, што становіцца гэтакім партамал сувязі часу і сусвету. І каменчыкі, якія сімвалізуюць памяць, нагадваючы пра знакамітую фразу са Старога Запавета: час раскідае камяні, час збірае камяні. Касцюмы той жа мастацка, калі прыгледзецца, утрымліваюць прамыя падказкі, дзе рэальны чалавек, а дзе яго душа. Немагчыма забыць, як у злёдзёнай сукенцы Клара, што вісіць на сцяне, павольна "прарастаюць" рукі, твар — і потым так

жа павольна знікаюць. Ші як на тры-вожым жойтум шаіку аказваецца вызрана зорка, якую дзурі месцілі прышываць на адзенне як апазнавальны знак. Спектакль стаў новай прыступкай майстэрства як для рэжысёра, так і для актёраў, сядок іх — Яўген Лук'януў (ён жа паставіў і пластыку). Аляксей Вінаградзкі, Яўген Іўковіч, Волга Ліфпуц. Асабліва вылучаецца Лізавета Львееўска: яна малое сваю ўсіх бакоў адкрыты куб, што становіцца гэтакім партамал сувязі часу і сусвету. І каменчыкі, якія сімвалізуюць памяць, нагадваючы пра знакамітую фразу са Старога Запавета: час раскідае камяні, час збірае камяні. Касцюмы той жа мастацка, калі прыгледзецца, утрымліваюць прамыя падказкі, дзе рэальны чалавек, а дзе яго душа. Немагчыма забыць, як у злёдзёнай сукенцы Клара, што вісіць на сцяне, павольна "прарастаюць" рукі, твар — і потым так

Усё разам ператвараецца ў маленкі шэдэўр, дзе непарукае спляценне актуальных тэм прыпадносціна нязвыклата, кратыўна, шмат у чым эксперыментальна. І прыцягальна для глядачоў, якіх уцягваюць у разгаванне загадка і трымаюць у напружанні.

Два апошнія фестывальныя дні ў Магілёўскага абласнога драматычнага тэатра, які з'яўляецца заснавальнікам і адным з арганізатараў форуму, працавала перасоўная экспазіцыя "Наш абавязак — памятаць!" Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны. Выстава разгарнулася ўнутры вялізнай фуры, падзеленай на некалькі тэматычных зон. Тэма быў прысвечаны абароне Брэсцкай крэпасці, партызанскаму руху і, нарэшце, вызваленню Беларусі. Можна было ўбачыць не толькі фота герояў, копіі дакументаў, рэпрадукцыі карцін, плакатаў, але і мундзір зброі, асабствы ронч ўдзельнікаў вайны. Увагу прыцягвалі інтэрактыўныя сэнсарныя экраны, праз якія можна было паглядзець у ваенную гісторыю сваіх родных мясцін. Супрацоўніцы музея, апраўняўшы ўвайсковую форму, праводзілі экскурсіі ў рэжыме non-stop, бо выстава была адкрыта не толькі для гэтай форуму: чарада школьнікаў, якіх прывозілі злымі класамі, не канчалася.

Галоўны дырыжор Максім Расоха і аркестр імя М. Я. Фінберга

Дзмітрый Качароўскі выконвае кампазіцыю "Молодость моя, Белоруссия"

Добрай музыкі шмат не бывае

Традыцыйна ў першы месяц вясны Нацыянальны акадэмічны канцэртны аркестр Беларусі імя М. Я. Фінберга арганізоўвае мастацкі праект "Шлягеры на ўсе часы". Сёлета мерапрыемства прайшло ў 17-ы раз і ўключыла ў сябе разнастайныя выступленні, што публіка ўбачыла 22, 23 і 26 сакавіка. Якія хіты гучалі і як на іх разгавала аўдыторыя?

Праект быў створаны Міхаілам Фінбергам пры падтрымцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. У гэтым годзе трохдзённым музычным марафон складалася з веча-роў, прысвечаных рамансам, творчасці Аляксандра Пахмутавай і Мікалая Дабранравова, Беларускай песні.

Годна выступіць у межах трох канцэртных праграмаў нават для заслужанага калектыву. Але ў аркестры з'явілася падмацаванне: мы ўзялі чатырох салістаў. Два з іх — будучыя выпускнікі акадэмічнага ВНУ, якія прыйдуць да нас па рэзерваванні: Антон Карчэўскі з Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі і Грына Іршонак з Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў.

Для праекта імянімся стварыць новыя шквалы праграмы. Як толькі закончым наш фестываль песні, апазду ж плануем, якімі будзе "Шлягеры на ўсе часы" наступным разам. Спалучаў прыходзіць ідэя, бачанне агульнай канцэпцыі, затым прыступаем да працы. Гэта карпатлівая праца, што патрабуе вялікай пазнаўчай прыдурлівасці, — распавядае Максім Расоха, мастацкі кі-

раўнік і галоўны дырыжор Нацыянальнага акадэмічнага канцэртнага аркестра Беларусі імя М. Я. Фінберга.

ПЕСНІ НЕ ЗАБУДУЦА

Асноўная задача праекта — асвятляць у памяці музыку, якая была папулярнай у розныя часы, і зрабіць акцент на акадэмічнай культуры. У першы дзень марафону прайшлі аркестра пачулі любімымі рамансы. Некаторыя з іх гучалі ў відомых савецкіх фільмах. Салісты тэмама спелі творы з рэпертуару Мікалая Наскова, Аляксандра Малініна, Аўрама Русо ў новых аранжыроўках.

Другі веча быў прысвечаны творчасці Аляксандра Пахмутавай (якая сёлета адзначае 95-годдзе) і Мікалая Дабранравова. На сцэне прадставілі хіты легендарнага тандэма: Дзмітрый Качароўскі выканаў кампазіцыю "Молодость моя, Белоруссия". Алеся Дзвюжэвіч — "Ненаглядный мой", Андрэй Коласуў — "Трус не играет в хоккей". А "Беловежскую пушу" прайгралі без слоў. Гэта падтуркнула ўсіх прысутных хорам праспяваць гэты знаёмы радкі: "Мне поют твою вековую печаль, Беловежская пуша, Беловежская пуша..."

На заключнай імпрэзе прайшлі беларускія шлягеры. Аркестр імя Міхаіла Якаўлевіча Фінберга папараў прыклікам унікальную магчымасць успомніць кампазітары, выканаўцаў і пазытыўныя моманты вайны. Гэта падтуркнула ўсіх прысутных хорам праспяваць гэты знаёмы радкі: "Мне поют твою вековую печаль, Беловежская пуша, Беловежская пуша..."

АКУНЦА ў МАЛОДОСЦ

Падчас кожнай з трох абсалютна розных музычных праграм на сцэне знаходзілася больш за 50 артыстаў.

— Не штодня можна палухаць класны беларускі аркестр, у якім граюць выключна прафесіяналы. Мэтавая аўдыторыя праекта — дарослыя людзі, якія разумеюць, што за песні тут прагучаць. Гэтыя людзі шырока радыююцца кампазіцыям, якія агунаюць у маладосць, з неспірэнем чакаюць на сцэне любімых артыстаў, чые імяна даўно вядомыя, і не баяцца паказаць эмоцыі: галова падвіваюць і нават палтануююць. Менавіта такая рэакцыя на шлягеры і павіна быць, — падкрэслівае Максім Расоха. — У старым тэксце можна знайсці нешта новае. Некаторыя слухачы прыходзілі на канцэрты 17 гадоў запар і звычайнае будучыня краіны, створаным на грант фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі. Найлепшыя навучнікі школ мастацтваў выступілі ў суправаложні прафесійнага аркестра на відомых галасах і сэрцах.

На заключнай імпрэзе прайшлі беларускія шлягеры. Аркестр імя Міхаіла Якаўлевіча Фінберга папараў прыклікам унікальную магчымасць успомніць кампазітары, выканаўцаў і пазытыўныя моманты вайны. Гэта падтуркнула ўсіх прысутных хорам праспяваць гэты знаёмы радкі: "Мне поют твою вековую печаль, Беловежская пуша, Беловежская пуша..."

Настася ЮРКЕВІЧ
Фота аўтара

На думку гледача

Ганна Канававалава,
26 гадоў:

— На канцэрт у межах праекта "Шлягеры на ўсе часы" я прыйшла з мамай упершыню. Веча быў прысвечаны творчасці Аляксандра Пахмутавай і Мікалая Дабранравова. Песні "Беловежская пуша", "До свиданья, Москва, до свиданья", "Трус не играет в хоккей", "Пуша счастья" часта гучалі ў нашым доме, калі я была маленькай. Гэтыя кампазіцыі выклікаюць у мяне пэўныя ўспаміны пра нашы сямейныя вечары. Лучы на канцэрт, нічога асаблівага не чакала, асобна вырашыла блізкама чалавеку. Але ма меркаванне наконтак аркестра кардынальна змянілася пасля выступлення.

Я ўбачыла шмат таленавітых салістаў, якія співалі пад жывы акампанімант. У наш час такое рэдка сустрачэнне. Побач сядзеў лі жанчыны, якія так расчудліліся, што пачалі плакаць. Прызнаюся шырока, кампазіцыя "Добрая сказка" імяне зачэпала.

У зале панавала атмасфера тагавестна і творчасці, таму я і б наведвала падобнае мерапрыемства яшчэ раз і параіла б аднагодкам акулнацца ў рамонтчы эпоху, калі музыка і тэксты песень былі такімі добрымі і мудрымі.

У Мастоўскай раённай бібліятэцы

Кніга будзе Мастоў

Мастоўская раённая бібліятэка і яе 13 філіяляў праводзяць у раёне больш за 600 мерапрыемстваў у год.

Праца аддзела фарміравання бібліятэчнага фонду арганізавана з выкарыстаннем ачыненай праграмы ALIS-Web.

За 2023 год фонды бібліятэкі папоўніліся 9061 экзэмплярам новых выданняў.

Пад такім дэвізам дзейнічаюць супрацоўнікі Мастоўскай раённай бібліятэкі. Іх крэда не прыгожая дэкларацыя: за словам — справа ды ўзнагароды, заваяваныя ў розных конкурсах. І вядома ж, паказчыкі выканання Дзяржаўнай праграмы "Культура Беларусі". Летась колькасць наведванняў публічных бібліятэк на 1000 чалавек насельніцтва раёна пры плане 59 фактычна склала 91. Гадавы паказчык па пазабюджэтных даходах перавышаны на 15 %.

Бібліятэка з'явілася ў Мастоў у 1939-м, пасля ўз'яднання ўсходняй і заходняй частак Беларусі. Можна сказаць, яе сюды прынесла савецкая ўлада. Уз'яднанне даю магутны пштуршок развіццю ўсёй сацыяльнай сферы раёна. Па меры росту бібліятэка перажджала з аднаго памішкання ў іншае, пакуль не атрымала ўласны будынак.

На той час ён быў арыгінальным, адмыслова прыстасаваным менавіта для бібліятэчнай працы, але праз гады спатрэбілася мадэрнізацыя. Яе правялі ў перыяд з 2020 па 2022-і. Па словах дырэктара ўстанова Ташыня Іосіфаўны Стэльмах, у выніку бібліятэка стала сучасным інфармацыйным цэнтрам, даступным для ўсіх катэгорыяў карыстальнікаў, у тым ліку і з абмежаванымі магчымасцямі.

"Кніга будзе Мастоў" не толькі дэвіз калектыву, але і брэнд-давае мерытэрыямы раёна, якое праходзіць адзін раз у два гады. У ім традыцыйна ўдзельнічаюць мясцовыя і прыезджыя пісьменнікі і паэты. Напрыклад, летась мастацтвае сустрэліся з Валянцінай Паліканінай,

Аленей Стэльмах, кампазітарам Эдуардам Ханком, фотамастаком Уладзімірам Цыцкікам і іншымі. Сёлета высной тут плануецца правесці рэспубліканскі паэтычны фестываль "Мастоў сучаснасці".

БОЛЬШ ЧЫМ БІБЛІЯТЭКА

Уласна ў Мастоўскай раённай бібліятэцы працуюць 20 спецыялістаў. Яны абслугоўваюць больш за 2000 дарослых чытачоў і каля 1300 дзяцей. Бібліюбус тройчы на тыдзень наведвае амаль 40 аддаленых вёсак раёна. Ён прывозіць чытачам не толькі замोўленыя кнігі і часопісы, але і цэлыя выставы, а перад Новым годам — і сапраўднага бібліятэчнага Дзеда Мароза. Паслугамі бібліюбуса пастаянна карыстаюцца каля 400 чалавек.

Запрабаваны і паслугі публічнага цэнтра прававой інфармацыі. Тут рэгулярна юрысты і натарыус даюць кансультацыі. На іх прыходзяць і пенсіянеры, і моладзь. Акрамя актуальных выданняў зборніку прававой інфармацыі, наведальнікам даступна электронная база заканадаўчых актаў "Эталон", якая штодня абнаўляецца. Тут жа арганізуюць прафілактычныя мерапрыемствы для школьнікаў па розных напрамках: ад грамадскай беспякі да аховы здароўя.

Чытачам з абмежаванымі магчымасцямі прапаноўваецца шырокая калекцыя аўдыякніг. Для маленькіх наведвальнікаў ладзяцца спектаклі тэатра ценяў.

Асаблівае месца займае экспазіцыя, прысвечаная гіста-

рычнай памяці. Тут сабраны дакументы-сведчанні генашчыду беларускага народа на тэрыторыі Мастоўскага раёна ў гады Вялікай Айчыннай вайны. У прыватнасці, прадастаўлены пракуратурай копіі пасляваенных матэрыялаў крымінальных спраў мясцовых панагатаж гітлераўскіх катаў і картэжка спаленых вёсак раёна. Выстава пастаянна абнаўляецца і папаўняецца. Гэтай справай уладасца бібліяграф Ірына Здзіславаўна Кавалеўская.

НАГОДА ДЛЯ ГОНАРУ

У 2023-м калектыв Мастоўскай раённай бібліятэкі быў узнагароджаны граматай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Мінутаў вясенню яе філіяль — "Зарудзёўская сельская бібліятэка" — заняў першае месца ў намінацыі "Гісторыя праваслаўя роднага краіны" IX Рэспубліканскага конкурсу "Бібліятэка — цэнтр духоўнай асветы і выхавання" і атрымаў грамату Патрыяршага Экзарха ўсёе Беларусі. На конкурс прадставілі ўнікальныя матэрыялы, сабраныя супрацоўнікамі, фактычна ўзнавілі гісторыю Беларускай царквы, якая знаходзіцца на тэрыторыі раёна і ўнесена ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь.

Раней пра гэты аб'ект было мала інфармацыі. Бібліятэкаўцы ездзілі ў архівы, гутарылі з мясцовым насельніцтвам. Знайшлі фотаграфы, якія здымаў храм шмат гадоў. І ўпершыню аўдыявадалі знойдзеныя пад лахам царквы дакументы сярэдняга і першага дзесяцігоддзя XIX стагоддзя. Шпелер гэтыя матэрыялы захоўваюцца ў бібліятэцы. Сярод іх метрычкі, просьбы або бласлаўленні на шлюб або пераездзе ў іншую мясцовасць.

Значным дасягненнем калектыву стала перамога ў абласным конкурсе папулярнага літаратурнага прызавыя формы.

ТАЯ САМАЯ РАЗЫНАЧКА

Ялічэ адзін важны, калі не галоўны, пункт прызначэння для наведвальнікаў бібліятэкі — музей "Свет дакам'ютарнай тэхнікі". Тут можна ўбачыць арыфмометр, калькулятары, тамагочы, дыяпракстар, праграмавальнікі грамакжукі, магнітафоны, устаноўку для паказу фільмаў, фотамыякі і фотанапальнічальнік, пераважна ручкі, першыя персанальныя камп'ютары, візамагнітафон, механічны ратарат — дзядулю ксеракса.

Есць тут і прылада, якая нагадвае тэлефон з дыскавым наборам бэз трубкаў. Гэта спецыяльна распрацаванае для бібліятэк прыстасаванне, якое прызначалася для кантролю выканання плана, уліку наведвальнікаў і колькасці кніг, што выдаюцца за змену.

Сёння большасць сучасных бібліятэчных тэхналогій засяроджана ў камп'ютары, але хочацца адзначыць і філіграннае майстэрства беларускіх механікаў. Дзякуючы яму масівы металічныя сталажы з кнігамі далікатна захаваліся фанітану магучы лёгка перамясціць адной рукой. Якасць сістэмы захоўвання кніг перакоўвае ў слуханні слогана: "Купіце беларускае!".

У цэлым жа досвед Мастоўскай раённай бібліятэкі падкрэслівае: аснова паспяховай устаноўкі — анітанна свая ісправы людзі. Тут працуюць згуртаваны калектыв адукацыйцаў. Такім па плячы любая задача!

Віктар ГАУРЫШ
Фота аўтара і з сайта бібліятэкі

Георгій Лазычэнка

Узор мужнасці і патрыятызму

На жаль, гэтай з намі застаецца ўсё меней героічных асоб, што здбывалі Перамогу. Надаўна краіна панесла непараўнальную страту: не стала падпалкоўніка ў адстаўцы Георгія Лазычэнка. Вялікая Айчынная заспяла яго літаральна праз тыдзень пасля заканчэння ваенна-медыцынскага вучылішча. За гады ліхалецыя малады чалавек вырастаў сотні жыцця, сам двойчы атрымаў раненні. А пасля Перамогі працягнуў служыць Айчыне ўжо на мірнай нівэ. Амаль 20 гадоў ветэран прысвяціў сферы культуры.

Урадзенец вёскі Грэжава-Вішнявецка на Луганшчыне ў 1939-м паступіў у Харкаўскае ваенна-медыцынскае вучылішча. Па заканчэнні ўстанова ў чэрвені 1941-га атрымаў прызначэнне ў 48-ю танкавую дывізію, якая базіравалася ў беларускім Барысаве. Маладога лейтэнанта паставілі начальнікам атакі месабана. Неўзабаве грывула вайна... Баі былі страшныя, кровапралітныя.

— Нашы войскі вымушаны былі адступіць з вялікімі стратамі. Наво-

кал параненыя, медчасці перапоўненыя. Для эвакуацыі папярэльных выкарыстоўвалі розны транспарт — і папукі, і той, што вяртаўся пасля дастаўкі ў войскі паліва, боепрыпасу, — гздаваў Георгій Лявончыч.

Праз месяц лейтэнант Лазычэнка з параненымі дабраўся да шпітэля ў Смаленску. Калі ўвосень немцы пачалі наступленне на горад, войскі перадыслацаваліся на аэрадром у Вязьме. Там быў сфарміраваны 77-ы авіяцыйны эвакапрыемнік, дзе і служыў Георгій Лявончыч. Пазней падраздзяленне перанеслі ў аэрапорт Масквы. Для перавозкі параненых санітарная служба выкарыстоўвала самалёты У-2.

У канцы 1942 года медыка накіраваў камандзірам узвода санхімабароны 535-й асобнай месадроты ў 6-ю артылерыйскую дывізію Рэзерву Вярхоўнага Галоўнакамандавання. Пасля вызваленні Арла Георгій Лазычэнка аправілі пад Віцебск — камандзірам санітарнага узвода ў 405-ы стралковы полк 145-й стралковай дывізіі. Паставы, Віцебск, Польша, Панявешча — разам з баявымі таварышамі ўдзельнічаў у вызваленні беларускіх і літоўскіх гарадоў.

Падчас нямецкага абстрэлу 8 жніўня 1944 года Георгій Лявон-

чыч быў цяжка паранены. Яго адправілі ў эвакуацыйны ў Віцебск. Аднак медык прагнуў хутэй вярнуцца да службы. Яго накіравалі ваенфельшарам у 82-ю асобную роту медыцынскага ўзмацнення 5-й гвардзейскай танкавай арміі. У яе складзе Лазычэнка ўдзельнічаў у складаных баях на Усходнім Прусіі, браў Кёнігсберг, Данцыг. Скончыўся яго ваенная гісторыя ў польскім Сопале.

Удзельнік страшных і героічных падыёў ўзнагароджаны Ордэнам Айчыннай вайны І ступені, думам Ордэнам Чырвонай Зоркі, медалямі "За адвагу", "За баявыя заслугі", "За абарону Масквы", "За ўзяцце Кёнігсберга", "За перамогу над Германіяй" і іншымі.

Пасля заканчэння вайны Георгій Лазычэнка скончыў Ленінградскую акадэмію тылу і транспарту. Праходзіў службу ў групе савецкіх войск у Германіі, ва Упраўленні тылу Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акругі. Праслужыўшы ў Савецкай арміі больш за 30 гадоў, пазней Георгій Лявончыч прысвяціў сябе сферы культуры. Ветэран працаваў начальнікам аддзела забеспячэння Міністэрства культуры БССР.

Біяграфія Георгія Лазычэнка — сапраўдны ўзор аддангага служэння радзіме. Яго жыццёвы шлях адзначаны мужнасцю, стойкасцю, адвагай. І ў гады ліхалецыя, і ў міруную эпоху армянскай героя былі патрыятызм і гуманнасць. Жыццёны ветэрана дакладна паслужыў прыкладам для многіх пакаленняў беларусаў, якія не зведлі жахаў вайны.

СТРАТА

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь смуткуе ў сувязі са смерцю ветэрана Вялікай Айчыннай вайны, былога начальніка аддзела забеспячэння Міністэрства культуры БССР Георгія Лявончычэнка ЛАЗЫЧЭНКІ і выкавае спачуванні яго родным і блізкім.

Афіша з 29 сакавіка па 5 красавіка

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20, тэл.: 8 017 3970163 (экскурсійнае бюро)

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава "Мастацтва любіць жыццё. Dolce Vita". Да 8 красавіка.
- Экспазіцыя "Беларуская скульптура XVII—XVIII стст.", у якой прадставлена больш за 80 помнікаў калывавай драўлянай скульптуры і разьбы, створаных у першай палове XVII — канцы XVIII ст., з фонду музея. Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. Да 7 красавіка.
- Выстава "Раўрыс творчасці: змяля, вада, неба" народнага мастака Беларусі, майстра лірычна-эпічнага пейзажа, тэатральнага жывапісца, мастацтвазнаўца і таленавітага педагога Паўла Васільевіча Масленікава (1914—1995), прысвечаная 110-годдзю з дня нараджэння творцы. Да 21 красавіка.
- Экскурсія "Сям'я-сям'я..." (6+), "Яго колеру зіма?" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Спрахытнай Грэшы і Рыма" (10+), "Партрэты даўня мінулых пакаленняў..." (10+), "Пісь моў каханых" (16+), "Жаночы партрэт" (16+), "Мінск у музеі" (16+). Праводзяцца заўсёды.

МУЗЕЙ "ДОМ ВАНКОВІЧАЎ"
КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА І-Й ПАЛОВЫ ХІХ СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а, тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава графічнага партрэта XIX стагоддзя "Полад" з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. Да 15 мая.
- Пастаянная экспазіцыя.
- Брэйн-рынг "Зручцыца ўдзялінасць. Паспел". У гульні магуч прыняць удзел любыя арганізаваныя групы.
- Квэз "Пшукі мінулага". Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Інтэр'ер шляхецкай сядзібы". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Шлях чарта Вялікай Ваньковічы". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсія "Сядзібы партрэт". Папярэдні запіс. Праводзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА КАТАДРА
НАРОДНАГА МАСТАЦТВА

Мінскі р-н, Астравшчынскі гарадок с/с, в. Алоціца, вул. Іванова-Радзіцкага, 176, тэл.: 8 017 5074468

- Пастаянная экспазіцыя.
- Выстава работ вядомага народнага майстра, разьбіра па дрэве, жывапісца, графіка Апанасія Опярэнявіча Пулко (1893—1984) "Я Беларусь". Да 28 красавіка.
- Батлечныя спектаклі. Праводзіцца заўсёды.
- Выстава з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь.
- Майстар-клас "Саломалічэнне". Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас "Лялька-мотанка". Праводзіцца заўсёды.
- Майстар-клас "Кіцатва". Праводзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЫНЦКАГА-БІРУЛІ
У МАТЛЕВЕ

г. Матлева, вул. Ленінская, 37, тэл.: 8 0222 650203, 8 0222 658800

- Пастаянная экспазіцыя.
- Art-lectorium "Зраўмялае мастацтва". Праводзіцца заўсёды.

Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефоне 8 0222 650203, 8 0222 658800.

МАГІЛЁўСКИ АБЛАСНЫ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР

г. Магілёў, вул. Першамайская, 7, тэл.: 8 0222 656604 (каса), сайт: mdrama.by

- Гастролі "Каляда-тэатра". Камедыя ў 2 дзеях **"Баба Шанэль" (18+)**. 29 сакавіка ў 18.30.
- Гастролі "Каляда-тэатра". Казка ў 1 дзеі **"Кот у ботах" (3+)**. 30 сакавіка ў 12.00.
- Гастролі "Каляда-тэатра". Паэма ў 2 дзеях **"Мёртвыя душы" (18+)**. 30 сакавіка ў 18.30.
- Гастролі "Каляда-тэатра". Казка ў 1 дзеі **"Канёк-Гарбунок" (3+)**. 31 сакавіка ў 12.00.
- Гастролі "Каляда-тэатра". Камедыя ў 2 дзеях **"Сарочынскі кірмаш" (18+)**. 31 сакавіка ў 18.30.
- Памылка доступу ў 1 дзеі **"Тэта ўсе яна" (18+)**. 2 красавіка ў 18.30.
- Музычны спектакль **"Канцэрт-жарт" (12+)**. 3 красавіка ў 18.30.
- Класічная камедыя **"Лес" (12+)**. Прэмера. 4 красавіка ў 18.30.
- Казка-фантастыка **"Іншапланецяна" (0+)**. 6 красавіка ў 18.30.
- Медыйны спектакль **"Жаніцба. Фантасмагорыя" (12+)**. Прэмера. 6 красавіка ў 18.30.

УНП 1001840359

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ

г. Мінск, вул. Энгельса, 7, тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627, пошта: kupalabitel@mail.ru

- Драма **"А зоры тут ціхія" (12+)**. Прэмера. Галоўная сцэна. 29 сакавіка ў 19.00.
- Казка **"Гісторыя шакаладнага дрэва" (12+)**. Галоўная сцэна. 30 сакавіка ў 11.30.
- Канцэрт **"Веснавыя раманы" (0+)**. Жывы гук. Галоўная сцэна. 30 сакавіка ў 19.00.
- Надзвычайна неверагоднае здарэнне ў 2 дзеях **"Жаніцба" (12+)**. Галоўная сцэна. 31 сакавіка ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **"Паўлінка" (12+)**. Галоўная сцэна. 2 красавіка ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **"Чорная панна Нясвіжа" (12+)**. Галоўная сцэна. 3 красавіка ў 19.00.
- Трагіфарс **Donna sola ("Жанчына адна") (18+)**. Камерная сцэна. 5 красавіка ў 19.00.

УНП 100377901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1, тэл.: 8 017 2431041 (каса), 8 017 3615493

- Балет у 2 дзеях **"Чайка. Балетная гісторыя" (12+)**. Гастролі Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра балета Барыса Эйфмана. 29 сакавіка ў 19.00.
- Балет у 2 дзеях **"Яўген Анегін" (12+)**. Гастролі Санкт-Пецярбургскага дзяржаўнага акадэмічнага тэатра балета Барыса Эйфмана. 30 сакавіка ў 18.00, 31 сакавіка ў 18.00.
- Канцэрт **"Кантрабас і флейта" (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 31 сакавіка ў 18.30.
- Опера ў 2 дзеях з пралагам і эпілогам **"Князь Ігар" (12+)**. Да Дня яднання народаў Беларусі і Расіі. 2 красавіка ў 19.00.
- Балет у 2 дзеях **"Лебядзінае возера" (12+)**. 3 красавіка ў 19.00.
- Канцэрт **"Вечар венскай класічнай аперэты" (12+)**. Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 3 красавіка ў 19.30.
- Камічная опера ў 2 дзеях **"Севільскі цырульнік" (12+)**. 4 красавіка ў 19.00.
- Экскурсія **"Унікальны свет закулісы Вялікага тэатра Беларусі" (6+)**. 4 красавіка ў 16.00, 5 красавіка ў 16.00.
- Вакальна-харэаграфічнае прадстаўленне ў 1 дзеі **"Карміна Бурана" (12+)**. 5 красавіка ў 19.00.
- Балет у 1 дзеі **"Кармэн-сюіта" (12+)**. 5 красавіка ў 19.05.
- Балет-прысвячэнне ў 1 дзеі **"Балеро" (12+)**. 5 красавіка ў 19.15.

УНП 191081322

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ-ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"

г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19, тэл.: 8 01770 20662, 8 01770 20660, 8 029 5518051, 8 029 1905149

Палацавы ансамбль

- Выстава работ удзельніц Міжнароднай школы аматараў ірландскіх карунак **"Вялікодушныя суневіны"**. Калекцыйны кабінет "Нумізматыка і фалькстыка". 30 сакавіка да 7 красавіка.
- Музычны спектакль для дзяцей **"Чырвоная Шапачка на новы лад"**. Тэатральная зала. 30 сакавіка ў 13.00, 15.00.
- Тэатралізаваная экскурсія ў традыцыйных княжацкага двара **"Модны праменад"**. 31 сакавіка.
- Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **"4x4"**. Да 15 чэрвеня.
- Выстава **"Маджарскія: армянскі род ў гісторыі Беларусі"**. Калекцыйныя залы "Слуцкія паясы". Да 31 ліпеня.
- Часовая экспазіцыя **"Ператвораныя ў попел"**. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны. Да 13 кастрычніка.
- Экспазіцыя **"Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені"**. Аўтар праекта А. Папелюк. Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
- Міжнародны выставачны праект **"Castrum doloris. Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара"**. У складзе пастаяннай экспазіцыі.
- Квэст **"Палацавыя таямніцы"**.
- Виртуальныя выставы: **"Ператвораныя ў попел. Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны"**, **"Нясвіж — здабытак сусветнай культуры"**, **"Разбураныя след вайны ў архітэктуры Нясвіжа"**, **"Шэдэўры калекцыі і ўнікальныя артэфакты музея-запаведніка "Нясвіж"**.
- Тэматычныя і аглядныя экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Адзел экскурсійнай і інфармацыйнай дзейнасці (г. Нясвіж, вул. Замкавая, 2а)

- Выставачны праект **"Жывапісны матыў"** сучасных мастакоў Леанілы і Дзмітрыя Трапезніковых. Да 8 красавіка.

Ратуша (г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)

- Пастаянная экспазіцыя **"Гарадское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX ст."**.
- Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стагоддзяў **"Культура часу"**. 3 фондаў музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: **"Безаблічны артэфакт"**, **"Карта сямі каралеўстваў"**, **"Музейны дэтэктыў"**, **"Музейнае расследаванне"**.
- Культурныя мерапрыемствы: **"Прыём у княгіні"**, **"Дзень нараджэння ў ратушы"** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма **"Школа шпіёнаў"** (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства **"Музейка аб музеі"** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **"Выкрунтасы"** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602, 8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"

г. п. Мір, Караліцкі р-н, Гродзенская вобл., тэл.: 8 01596 36290, 8 01596 36270

- Пастаянная экспазіцыя.
  - Лекцыя-візуалізацыя **"Прадметы з запаснікаў музея"**. Прадугледжаны паказ рэдкіх аб'ектаў з фонду музея — сведак эпохі Вялікага Княства Літоўскага: кнігі Казіміра Семяновіча "Вялікае мастацтва артылерыі. Частка 1", карты ВКЛ сярэдзіны XVII ст., шляхецкага пояса XVIII ст. і іншых. У кожную сераду і суботу красавіка.
  - Часовая экспазіцыя **"Вялікая княгіня Вольга Аляксандраўна. Усе жыццё як на палатне"** з аўтаномнай устаноўвы культуры Варонежскай вобласці "Гісторыка-культурны цэнтр "Палацавы комплекс Альдэнбургскіх". Слановая зала. Да 2 мая.
  - Экспазіцыя **"Воіны XX стагоддзя. Гета ў Мірскім замку"**.
  - Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
  - Экскурсіі з элементамі тэатралізацыі для дзяцей і дарослых.
  - Экскурсія для дваіх **"Інтрыгі Купідона"**.
  - Сямейная квэст-экскурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"**, **"Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст."**, **"Арганізацыя войска ў вайсковая справа ВКЛ ў XVI ст."**, **"Печы з каробкавай кафлі XVI—XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў"**.

УНП 590201541

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСНАЯ ФІЛАРМОНІЯ

г. Віцебск, вул. Леніна, 69, тэл.: 8 0212 368387 (каса), сайт: vitebsk-fl.by

- **АРКЕСТР БЕЛАРУСКИХ НАРОДНЫХ ИНСТРУМЕНТАУ** Віцебскага дзяржаўнага музычнага каледжа імя Саларыцкага з праграмай **"ЗВОНКІЯ НОТЫ ЛЕСУ"**. 3 красавіка ў 19.00.
- Хіты **ФРЭНКА СІНАТРЫ** ў выкананні **КВІНТЭТА ДЗМІТРЫЯ НАСКОВА (6+)**. 5 красавіка ў 19.00.
- Прадстаўленне **"БРАТКА ЛІС І БРАТКА ТРУС" (3+)** у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ — ДЗЕЦЯМ"**. 6 красавіка ў 11.00.
- **"ШЭДЭУРЫ ВІВАЛЬДЫ ІІ" (6+)** — сусветная класіка ў выкананні калектыву **"ЗАГОРСКІ-КВАРТЭТ"**. 6 красавіка ў 19.00.
- Музычна-тэатралізаваная казка для дзяцей **"КАША З СЯКЕРЫ" (3+)** у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ — ДЗЕЦЯМ"**. 7 красавіка ў 11.00.

УНП 300149385

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ

г. Мінск, пр-т Пераможаў, 8, тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792, 8 017 3271166

- Пастаянная экспазіцыя.
  - Часовая экспазіцыя **"Вызваленне Еўропы"**. 3 22 сакавіка.
  - Часовая выстава **"Адзінай памяці верныя"**, прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
  - Часовая экспазіцыя **"Музей. Час. Памяць"**, створаная ў рамках праекта "Адкрытыя фонды".
  - Продаж паступілі сертыфікаты на наведванне музейнай экспазіцыі.
- Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

г. Мінск, вул. Някрасава, 3, тэл.: 8 017 2350331, час працы: серада — нядзеля з 12.00 да 20.00

- Міжнародны выставачны праект **"Сто ўсмешак Гагарына. Усмешка для Свету"**. Да 21 красавіка.
- Міжнародная выстава **"Сапрэзізм"**. Да 26 мая.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47, тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978, час працы: аўторак — нядзеля з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **"Архітэктурныя жарсці"**. Да 28 красавіка.

УНП 192545414

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКИ ТЭАТР "ЛЯЛКА"

г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2, тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Зусім верагоднае здарэнне ў 2 дзеях **"Яшчэ раз пра Чырвоную Шапачку" (3+)**. 30 сакавіка ў 11.00.
- Малаўнічкая казка ў 1 дзеі **"Як курячата голас шукала" (0+)**. Прэмера. Спектакль у фазе тэатра. 31 сакавіка ў 10.30, 6 красавіка ў 10.30, 7 красавіка ў 10.30.
- Інтэрактыўная казка **"Вясёлы Дарафей" (3+)**. 31 сакавіка ў 12.00.

УНП 300018669

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь

аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.

Тэлефоны: **8 017 3970163, 8 025 6677819.**

УНП 10087771

КУЛЬТУРА

Сайт: kultura-info.by

E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЭВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.

Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь. Рэгістрацыйнае пасведчэнне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Выдавец — рэдакцыйна-выдавечкая ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Рэдакцыя газеты "Культура":

Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.

Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Геннадзеўна.

Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.

Рэдактар аддзела — Віктар ГАУРЫШ.

Аглядальнік рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ілона САКЛОВА, Ілья СВЯТЫН, Дзмітр ШЫКА, Заніпер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.

Рэдактары літаратурныя — Машэвіч ЗАЙЦАУ, Лідзія НАЛІУКА.

Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.

Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797. Тэлефон-факс: 8 017 3345741. Бухгалтэрыя: 8 017 3345735. Рэкламны адзел: 8 017 2860797.

Падпісанні індэкс: 63875, 638752, 63879. Ільготны на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %). Камплект (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).

Рознічны кошт — па дамоўленасці.

* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнасю імё імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдання, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.

Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца. Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі. Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісана ў друку 28.03.2024 у 16.00. Замова № 572. Наклад 3560.

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавештва Беларускага Дома друку", 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.

© "Культура", 2024.